

Стенографски дневник

на

2. заседание

Сряда, 8 февруари 1950 г.

Открито в 15 ч. 6 м.

Председателствувал подпредседателят д-р Георги Атанасов
Секретари: Иван Куршумов и Ангел Генов

СЪДЪРЖАНИЕ

Дневен ред: Законопроект за бюджета на Народна република България за 1950 г. Стр. 4
Говорил: м-р Кирил Лазаров

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни) Има нужно число народни представители. Обявявам заседанието за открито.

Пристъпваме към разглеждане на обявения за днешното заседание дневен ред:

Първо четене на законопроекта за бюджета на Народната република България за 1950 г.

Поканвам др. секретар да се яви на трибуната и да докладва законопроекта.

Секретар Иван Куршумов: (Чете)

„ЗАКОН

за бюджета на Народната република България за 1950 година

Чл. 1. Одобрява бюджета на Народната република България за 1950 г. съгласно приложените таблици, както следва:

	Републикански бюджети	Местни бюджети	Всичко
Приходи	178 856 000 000	32 510 000 000	211 366 000 000
Разходи	156 551 000 000	45 813 000 000	202 364 000 000
Превишаване приходите над разходите	+22 305 000 000	—13 303 000 000	+9 002 000 000

Чл. 2. За посрещане разходите на народните съвети се отделят следните части от събираните в територията им данъци:

А. За околийските народни съвети

- 1) Най-малко 3% от данък върху оборота.
- 2) 35% от данъка върху общия доход, събиран на територията на общинските народни съвети с население до 10 000 жители, и 50% с население над 10 000 жители.
- 3) 60% от данъка върху имоти, придобити по безвъзмезден начин, военния данък и данъка върху военновременните печалби и недобори от други държавни данъци.
- 4) 20% от наемите, получавани от общинските народни съвети.
- 5) 10% от плановата и свръхплановата печалба на обособените на самоиздръжка предприятия, принадлежащи на общинските народни съвети.
- 6) 50% от стойността на продажбите, извършени от общинските народни съвети, на нерентабилни недвижими имоти и малоценни движимости.
- 7) Приравнените с околии градски народни съвети получават от данъка върху общия доход:
 - а) Пловдив, Сталин, Русе, Плевен, Бургас и Стара Загора 60% и
 - б) София — 35%.

8) Градските народни съвети в София, Пловдив, Сталин, Русе, Бургас, Плевен и Стара Загора получават:

- а) 10% върху данъка върху оборота;
- б) 100% от продажбата на недвижимите имоти и малоценни движимости и
- в) 55% от плановата и 50% от свръхплановата печалба на предприятията им, обособени на самоиздръжка.

Б. За общинските народни съвети

1) До 7% от данъка върху оборота. Ако околийският народен съвет е определил по-малко от 7%, разликата се внася по бюджета на последния.

2) 25% от данъка върху общия доход с население до 10 000 жители и 10% с население над 10 000 жители.

3) 45% от плановата и 40% от свръхплановата печалба на предприятията им, обособени на самоиздръжка.

Чл. 3. Министерският съвет по предложение на министъра на финансите коригира тарифите към бюджетите на общинските народни съвети, когато намери, че размерите на таксите по тях не са съобразени с податните възможности на населението и потребностите на народния съвет.

Чл. 4. Прехвърлянето на бюджетни кредити от мероприятия в мероприятия и от един параграф в друг параграф по републиканския и местните бюджети може да става в изключителни случаи не по-рано от второто полугодие и при наличие на осъществени икономии.

Прехвърлянето на кредитите става: за републиканския бюджет и София — с разрешение на Министерския съвет по доклад на съответния министър и мнение на министъра на финансите, за бюджетите на окръжните народни съвети — от министъра на финансите и за бюджетите на останалите народни съвети — от по-горестоящата управа при мнение на съответния финансов орган.

Усилването или намалението на кредитите за заплати, лимитни капиталовложения и стипендии не се допуска.

Чл. 5. Допълнителни бюджетни кредити се разрешават не по-рано от второто полугодие за неотложни нови мероприятия, непредвидени по утвърдените бюджети.

Допълнителните бюджетни кредити се покриват:

а) за сметка на осъществени икономии по предвидените в бюджета разходи освен от икономии по лимитните капиталовложения, заплати и стипендии;

б) в размер до 50% от преизпълнението на приходната част на бюджета, ако превишението не произхожда от увеличение приходите по бюджета на основание на закони, издадени след одобрение на бюджета.

Разрешаването на допълнителни бюджетни кредити става: от Народното събрание — за републиканския бюджет, и от Министерството на финансите — за местните бюджети.

Чл. 6. Длъжностните лица, които са наредили или извършили разходи за нужди, за които не са предвидени кредити или са превишили разрешените кредити по бюджета, се наказват по чл. 443 от Наказателния закон независимо от дисциплинарната и гражданска отговорност.

Чл. 7. Излишъците на амортизационните отчисления за възстановяване стопанските предприятия при народните съвети, които не могат да бъдат използвани за финансиране на лимитни капиталовложения по народностопанския план, се внасят на приход на съответния народен съвет.

Неизползуваните амортизационни отчисления за възстановяване, набрани от предприятията на народните съвети от минали години, се отнасят в приход на републиканския бюджет.

Чл. 8. Обяснителните таблици за разходите на личния състав на службите по републиканския бюджет се одобряват от Министерския съвет.

Чл. 9. Всички задължения на държавата и на държавните предприятия, възникнали и оформени като инвестиционни до 31. XII. 1949 г., заедно с лихвите по тях се включват в единен държавен конверсационен заем към Българската инвестиционна банка.

Чл. 10. Отчисленията от печалбите на държавните предприятия от републиканско значение за попълване на собствени оборотни средства се приемат за 1950 г. по одобрения финансов план.

Плановите загуби на предприятията от републиканско значение за 1950 г. се покриват от Изравнителния фонд на цените в съответствие с одобрения финансов план.

Чл. 11. Предвидените кредити за извънлимитни капиталовложения не могат да бъдат използвани за извършване на лимитни капиталовложения, предмет на народностопанския план. Същите кредити, посочени в отделна таблица към настоящия закон, не могат да се увеличават през течението на годината.

Чл. 12. Отменява се глава VIII от Закона за трудовата поземлена собственост.

Приходите от земите, причислени към държавния поземлен фонд (ТПС), от 1. I. 1950 г. се отнасят по бюджетите на общинските народни съвети. Подробностите се уреждат с наредба на Министерството на земеделието, одобрена от Министерския съвет.

Чл. 13. Отменява се чл. 5, б. „д“ от Наредбата-закон за водоснабдяване на безводния Делиорман.

Таксите, получавани за употребената вода от водоснабдителните групи по отменения текст, са в полза на общинския народен съвет, където става консумацията на водата.

Чл. 14. Резервният фонд по всеки бюджет за 1950 г. се определя в размер до 3% от разхода, като се изключват кредитите за лимитни капиталовложения и вноски.

Искането за откриване на кредити от резервния фонд се разрешава един път в тримесечие, и то преди одобряването на тримесечния бюджетен план.

Откриването на кредитите става с разрешение на Министерския съвет — за републиканския бюджет и София, на Министерството на финансите — за бюджетите на окръжните народни съвети, на управата на окръжния народен съвет — за бюджетите на околийските народни съвети, и на управата на околийския народен съвет — за бюджетите на общинските народни съвети.

Чл. 15. Служителите, които при реорганизацията на службите с бюджета минават в други ведомства, министерства и народни съвети, се считат преназначени от 1. I. 1950 г.

Чл. 16. От 1 февруари 1950 г. се правят в полза на държавния бюджет удържки от основните заплати или надници на неомъжените, неомъжените, вдовици, вдовци или разведени без деца на възраст от 21 до 45 години — за жените, и до 50 години — за мъжете включително, както и на семейните без деца при посочената възраст, на работа в държавни, кооперативни, обществени или частни предприятия, в размер на 5%.

От всички други лица, отговарящи по отношение на възраст и семейно положение на горните условия, се заплаща годишен данък твърда сума 500 лв.

Разпоредбите на чл. 7, алинея първа от Закона за бюджета на държавата за 1947 година се отменят.

Чл. 17. Начиния от 1 януари 1950 година, приходите и разходите на Държавния институт за обществено осигуряване се включват в единния бюджет на Народната република България.

Чл. 18. Внесените удържки 0,50% за фонд „Здравна осигуровка“ по силата на забележка 4 към приходната част на бюджета на Народната република България за 1949 година не подлежат на връщане, ако същите са внесени неправилно. Същото се отнася и за удържките по чл. 7 от Закона за бюджета на държавата за 1947 година.

Чл. 19. В алинея първа на чл. 2 от Закона за данъка върху оборота след думите „Данъкът се определя съгласно тарифи, одобрени от Министерския съвет“ се поставя точка, като се заличава думите „и утвърдени от Президиума на Народното събрание“.

Чл. 20. Одобрява се приключването на бюджета на държавата за 1948 г., както следва:

Приходи по редовния бюджет	96 420 768 476 лв.
Приходи по § 33 от бюджета на Главната дирекция на труд. повинност	3 374 649 890 „
Възврати и сформирани суми по сключени бюджети	1 050 808 988 „
Всичко	100 848 227 354 лв.

Разходи по редовния бюджет	92 243 194 732 лв.
По § 23 от бюджета на Главната дирекция на трудова повинност	3 087 475 650 „
Излишък	5 517 556 972 „

Всичко 100 848 227 354 лв.

Чл. 21. Одобрява се 96-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 9 януари 1950 г., с което е одобрено извършването на разходи от учрежденията през месец януари за сметка на бюджета за 1950 г.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата министърът на финансите д-р Кирил Лазаров.

Министър Кирил Лазаров: (От трибуната. Посрещнат с ръкопляскания)

Другарки и другари народни представители! Министерският съвет на Народната република България представя за разглеждане и одобрение от Народното събрание единния бюджет на републиката за 1950 г. — един от най-важните държавни актове, от който зависи правилното развитие на всеобщия живот на държавата за 1950 г.

Бюджетът на Народната република България за 1950 г. се представя в обстановката на големите победи, постигнати от прогресивното човечество в борбата за мир, демокрация и социализъм. В края на 1949 г. равносметката на двата лагера, на които е разделен днес светът — лагера на мира, демокрацията и социализма начело с великия Съветски съюз и лагера на империалистите и подпалвачите на нова война начело със Съединените американски щати, — показва, че предимствата са на страната на социалистическия лагер.

Развитието на великия Съветски съюз отбелязва нови и крупни успехи във всички области на стопанството и културата по пътя на комунизма. Неговото могъщество и разцвет вдъхва вяра на всички борци в света за социално и национално освобождение. Цялото прогресивно човечество е възхитено от грамадните постижения на съветския народ, извоювани под ръководството на Всесъюзната комунистическа партия-болшевики начело с великия Сталин.

Историческата победа на великия китайски народ, завоювана под ръководството на неговата славна комунистическа партия, нанесе ново тежко поражение на световния империализъм. Една четвърт от населението на цялото земно кълбо строи веригите на колониалното и капиталистическо робство и с това съотношението на силите се измени още по-рязко в полза на лагера на мира, демокрацията и социализма.

Създаването на германската демократична република, бореща се за единна, миролюбива и демократична Германия, е друг мощен удар върху империалистите от англо-американския лагер.

Все повече се разраства борбата на колониалните и полуколониалните народи в Азия и Африка против империализма.

Расте и крепне фронтът на мира и демокрацията и непрестанно увеличава своите сили. От Елба до Кантон, от България до Корейската народна демократична република се развяват знамената на мира, демокрацията и социализма. Растат също така организиранияте сили на трудещите се в капиталистическите страни в борбата им за мир и за по-добър живот.

Такава е картината и в стопанската област. Докато капиталистическият свят продължава да навлиза все по-дълбоко в бездната на задълбочаваща се стопанска криза, икономическото развитие на Съветския съюз и страните с народна демокрация върви уверено и смело напред, като особено Съветският съюз отбелязва непознати в историята високи темпове на развитие.

Надигащата се икономическа криза в капиталистическите страни показва цялата уродливост на капиталистическата икономика, изградена върху принципа на обезпечаване високи печалби на експлоататорите. Лудото надпреварване във въоръжената днес е издигнато от подпалвачите на нова война като най-ново средство за „оздравяване“ на капиталистическото стопанство. Американските монополисти нагло и безцеремонно признават, че един истински мир би означавал за тях катастрофа, тъй като би ги лишил от големите им поръчки за въоръжение и огромни печалби.

На спасението от кризата е посветен и прословутият план Маршал, който цели заробване на народите от Западна Европа и превръщането ѝ в придатък на Съединените американски щати. Планът Маршал подчини икономиката на маршализираните страни на Съединените американски щати, наводни тези страни с долнокачествени американски стоки и преди всичко с американско оръжие, наложи на Западна Европа пагубната политика на дискриминация на търговските връзки със Съветския съюз и страните с народна демокрация, дезорганизира западно-

европейското промишлено производство и по този начин ускорява настъпването на икономическата криза във всички капиталистически страни.

Последните за икономиката на капиталистическите страни от бясната военна подготовка са ясни. Ето какво казва другарят Сталин по този повод: „Какво значи да се постави стопанството на страната на военни релси? Това значи да се даде на промишлеността едностранно, военно направление, да се разшири производството на необходимите за войната предмети, несвързани с потребностите на населението, да се стесни производството и особено пуцането на пазара на предмети за потребление, следователно да се съкрати потреблението на населението и да се постави страната пред криза.“

Временното нарастване на производството в Съединените американски щати и другите капиталистически страни във военните години, в което подпалвачите на нови войни виждаха така нареченото държавно военно „регулиране“ на стопанството, не може да спаси капитализма от неговите вътрешни противоречия. Всъщност увеличеното производство се яви не като резултат на някакво „регулиране“, а се разви на паразитическа основа и беше обусловено от една временна нужда — колосалното увеличение на средствата за разрушаване, необходими за водене на войната, и от масовото унищожение на производителните сили в Европа и Азия. То свидетелствува най-ясно за загиването на американския капитализъм, защото остро икономическо спадане започна в Съединените американски щати тъкмо в 1948 г., когато програмата за въоръженията бе достигнала до своето най-високо равнище в сравнение с предходните следвоенни години.

Друг характерен белег за положението на капиталистическите страни е остро увеличаване на безработицата. Днес броят на безработните в капиталистическия лагер надминава 40 милиона души; с тенденция за непрестанно увеличаване.

Само за една година, от м. октомври 1948 г. до м. октомври 1949 г., индустриалното производство в Съединените американски щати спадна с 22%, а броят на безработните за същото време се увеличи, според официални данни, с 64%.

Покупната стойност на долара също така е спаднала. Въпреки, че икономическото положение на Съединените американски щати се влошава, капиталистическите монополи успяват да задържат своите печалби на високо равнище. През първото тримесечие на 1949 г. печалбите на монополите бяха с 10% повече в сравнение със същия период на 1948 г.

Същевременно абсолютно и относително обедняване на работническата класа и трудещите се народни маси в капиталистическите страни все повече се увеличава. Реалната работна заплата в Съединените американски щати през м. април 1949 г. е била с 16% по-ниска, отколкото през 1948 г. Фактическата реална заплата обаче е още по-ниска поради увеличението на данъците, налагани на работниците и служителите. В същото време, когато народните маси бедствуват, капиталистите унищожават големи количества стоки, за да поддържат техните високи цени и по тоя начин да си осигурят големи печалби.

Политиката за въвличане на света в нова унищожителна война на англо-американските империалисти дава облик на бюджета на Съединените американски щати за 1950—1951 г., в който огромните разходи за усиления темп на въоръжаване съставляват 30 милиарда долара, или 71% от всички разходи. В сравнение с 1939 г. разходите им за военни цели са нараснали повече от 20 пъти, а разходите за образование не надминават 1% и за нуждите на здравеспазването — по-малко от 1%.

Управляващите кръгове в Съединените американски щати се опитват да измамат американската общественост, като обясняват, че тъй нареченият „застой в работата“ има временен характер, но признаците на кризата не могат да останат повече скрити. Дългите редици на безработните, загасналите пещи, неработещите станове, натрупаните огромни запаси от стоки, страданията и лишенията на трудещите се маси — всичко това най-красноречиво опровергава техните празни твърдения.

Стопанството на Англия — втората империалистическа сила в света — е също пред прага на криза. През второто тримесечие на 1949 г. износът започна да спада, като през юли той беше с 10% по-малко, отколкото през януари и март. Производството на лекото машиностроене е намаляло през 1949 г. в сравнение с 1948 г. с 50%. В същото време военните разходи на Англия са увеличени три пъти в сравнение с 1939 г.

Икономическото положение на маршализираните страни — Франция, Италия, Западна Германия, Белгия, Турция, Гърция и др. — е още по-тежко. За никакво възстановяване на тези страни, както се предвижда в плана Маршал, не може да се мисли. Пропадането на плана Маршал сега вече се признава дори и от неговите автори. Признаците на икономическата криза — спадане на индустриалното производство, увеличаване на безработицата, усиление на инфлацията, повишение на цените, намаляване на работническата заплата, бюджетните дефицити и пр. — са налице, повече или по-малко, във всяка една от тези страни. Девалвацията на валутите, която се извърши през септември 1949 г. във всички тези страни, засили още повече търговската война. Тя доведе до ново увеличение на данъчните тежести върху трудещите се маси, до нарастване на скъпотията и намаляване на реалната заплата на работническата класа.

Ето и някои данни за стопанското и финансовото положение на маршализираните страни.

Индустриалното производство на Франция през 1948 г. спадна до равнището на 1937 г. Реалната работна заплата е понастоящем с 50% по-ниска, отколкото през 1938 г. Докато обедняването на работническата класа продължава, не се забелязва ни-

какво спадане на печалбите на големите търстове. Само 450 акционерни дружества са получили през 1948 г. 34 281 000 000 франка срещу 15 656 000 000 франка през 1947 и 8 827 000 000 франка през 1946 г. Бюджетът на Франция приключва с дефицити. През 1933 г. дефицитът е възлизал на 65 милиарда франка, а през 1949 г. се очаква да възлезе на 200 милиарда франка. Държавните дългове са достигнали астрономическата цифра 3,5 трилиона франка. Паричното обръщение в края на 1948 г. е било 938 млрд. франка, а само за 9 месеца на 1949 г. е пораснало на 1225 млрд. франка.

Приложението на плана Маршал доведе до остро влошаване на стопанското положение и на Италия. Индустриалното производство през 1948 г. отбелязва голямо спадане. Броят на безработните по официални данни понастоящем надминава два милиона души, докато през 1946 г. техният брой е бил 1 360 000 души. Средната работна заплата не надвишава 25 — 28 хиляди лирети месечно, а екзистенц-минимумът вече достига 60 хиляди лирети месечно. Държавният бюджет приключва с големи дефицити.

Турското стопанство също се характеризира със симптоми на настъпващата криза. Производството на готови стоки спада. Цените на почти всички стоки са се повишили, а от това страдат най-много трудещите се маси. Бюджетът на Турция за 1949 г. е завършил с дефицит от 120 млн. лири. Най-голямото перо в бюджета са били военните разходи, които са достигнали до 460,5 млн. лири при един бюджет от 1375 млн. лири. Държавният дълг на Турция на 31 декември 1949 г. е бил 2037 млн. лири, докато на 31 май 1948 г. е бил само 557 млн. лири.

Турция и стопански, и политически попада във все по-голяма зависимост от Съединените американски щати.

Гърция е типичен образец на маршализирана страна, т. е. на новия тип американска колония. През 1948—1949 г. тя е получила парична „помощ“ от американските империалисти под различни форми.

И въпреки тая „помощ“ дефицитът на бюджета за 1949 — 1950 г. възлиза на 149 млрд. драхми. Индексът на индустриалното производство е далеч под предвоенното ниво. Мизерията сред трудещите се е неопишуема. Девалвацията на драхмата — гръцката обезценка от 33,3%, е най-голямата от всички проведени през септември 1949 г. — причини поскъпването на вносните стоки. За предотвратяване поскъпването на някои основни консумативни стоки се предвижда отпускането на вносни премии, което ще обремени бюджета за 1949—1950 г. с още 606 млрд. драхми. Инфлацията продължава да расте. Гръцкото правителство е пуцнало в обръщение касови бонове, които циркулират наред с книжните пари. Предполага се обемът на боновете да достигне 78 млрд. драхми.

Титовата фашистка банда доведе югославската икономика до упадък и катастрофа. В тежка криза се намират поради липса на въглища чугуената и стоманената промишленост. Металургическият завод в Ниш е изпълнил плана за 1948 г. една през м. април 1949 г. Рудничарите в Алексинац изпълняват плана само в размер на 50%. Промислеността в Сърбия е изпълнила плана за първите месеци на 1949 г. едва в размер на 3%.

Титовата банда продължава да продава независимостта и богатствата на страната на американските и английските империалисти. За да получи заема от 20 млн. долара от САЩ, Титовата клика трябваше да се съгласи да изпълни старите предвоенни югославски заеми към САЩ в размер на 2 млрд. динара, а за да получи заема от 9 млн. лири стерлинги от Англия, трябваше да поеме задължението да заплати 4,5 млн. лири стерлинги на английските капиталисти като компенсация за техни стари вложения в Югославия. Освен това въпреки тежкото продоволствено положение на страната Тито се е задължил да достави на Англия и значителни количества хранителни продукти.

Но освен ограбването на югославските трудещи се англо-американските империалисти си осигуриха и доставката на ценни стратегически суровини от Югославия. Само за първите пет месеца на 1949 г. САЩ изнесоха от Югославия 15 700 т мед, 2385 т хромова руда, 620 т олово и много други суровини, което надминава два пъти югославския износ през 1947 г.

В същото време военният бюджет на Югославия през 1950 г. в сравнение с 1949 г. е пораснал от 25 на 28 млн. долара. Титовци скъсаха със социализма и превърнаха Югославия в англо-американска мушия, във военен плацдарм на англо-американците против Съветския съюз и народните демокрации, против нашата родина.

Коренно различна е картината на стопанското положение в Съветския съюз и страните с народна демокрация.

Резултатите от изпълнението на държавния план за възстановяване и развитие на народното стопанство на Съветския съюз през 1949 г. показват, че Съветският съюз не само е поправил разрушенията след войната и надминал далеч довоенния уровень на производството, но че той върви успешно напред към изграждането на висшата фаза на социализма — комунизма.

Преизпълнен е увеличеният за 1949 г. план на индустрията със 103%. Обемът на цялото индустриално производство през 1949 г. надхвърля довоенното производство през 1940 г. с 41%, а общото ниво на индустриалното производство през четвъртото тримесечие на 1949 г. надхвърля довоенното ниво с 53%. Само за четири години от следвоенната сталинска петилетка са възстановени, построени и пуснати в действие 5200 държавни индустриални предприятия.

Забележителен е и подеят, който отбелязва селското стопанство, производството на което през 1949 г. надминава урвената на довоенната 1940 г. Зърненото производство съставлява 7,6 млрд. пуда и почти достига размера, установен по петгодишния план за 1950 г.

Броят на обществения продуктивен добитък в колхозите през 1949 г. е бил по-голям, отколкото през 1940 г. — на едрия рогат добитък с 27%, на овците и козите с 44%, на свинете с 16%.

През 1949 г. селското стопанство е получило от 3 до 4 пъти повече трактори, камиони и други селскостопански машини, отколкото през 1940 г.

Сталинският план за борба против сушата и за по-висок урожай се изпълнява също успешно. Досега са засадени 590 хиляди хектара, а е извършена подготовката за засаждане на нови 840 хиляди хектара земя.

Материалното благосъстояние на трудещите се в Съветския съюз се повишава от година на година. През 1949 г. доходът на работниците и служещите е бил, пресметнато средно на един работник, с 12% повече, отколкото през 1948 г. и с 24% повече, отколкото през 1940 г. Доходите на селяните, пресметнато по същия начин, са се увеличили през 1949 г. в сравнение с 1948 г. с 14%.

Съветското правителство разходва огромни средства за социални застраховки на работниците и служещите, пенсии, безплатни почивки и лечения в санаториумите, детски домове, безплатна медицинска помощ, безплатно обучение и повишаване на квалификацията, стипендии на учещите се и т. н. Само за 1949 г. разходите за тия цели надминават 110 млрд. рубли, т. е. почти три пъти повече, отколкото в довоенната 1940 г.

Коя капиталистическа страна може да се похвали с такива данни? Такава страна няма и не може да има в капиталистическия свят.

През 1949 г. националният доход на Съветския съюз се е увеличил със 17% в сравнение с 1948 г. и с 36% в сравнение с довоенната 1940 г. Използването на целия национален доход става изключително в полза на трудещите се. В Съветския съюз няма паразити, които да живеят на чужда сметка, както е в капиталистическите страни. Картината в тия страни е съвсем друга. Например в навечерието на Втората световна война в САЩ трудещите се, които съставляват 78,6% от цялото население, са получили само 44,4% от националния доход. Останалите 55,6% са заграбили капиталистите, съставляващи нищожна част от цялото население. В Англия експлоататорската класа съставлява по-малко от 12% от цялото население, но в нейните каси в довоенните години е отивал 60% от националния доход.

Съветските хора не познават ужасите на най-страшния бич на капиталистическата система — безработицата. Броят на работниците и служещите в народното стопанство непрестанно расте. През 1949 г. техният брой е пораснал в сравнение с 1948 г. с 1 800 000 души, надминавайки довоенния уровень през 1940 г. с 15%.

За последните две години населението на Съветския съюз е спечелило от намалението на цените на стоките за масово потребление 157 млрд. рубли.

Съветският съюз достигна през 1949 г. големи успехи и във всички области на социалистическата култура. Броят на учащите се към края на годината във всички учебни заведения е бил повече от 36 милиона души, т. е. почти с 2 милиона повече, отколкото през 1948 г. Числото на студентите във висшите учебни заведения е достигнало 1 128 000 души и надминава броя на студентите във всички капиталистически страни, взети заедно.

„Нашата революция, каза др. Сталин в речта си на всеобщото съвещание на стахановците, е единствената, която не само строчи оковите на капитализма и даде свобода на народа, но успя да даде още на народа и материални условия за по-добър живот. В това е силата и непобедимостта на нашата революция.“

Няма такава сила в света, която би могла да спре съветските хора в техния устрем към най-великия идеал на човечеството — комунизма!

Големи успехи в областта на стопанството отбелязаха и страните с народна демокрация — Полша, Чехословакия, Унгария, Румъния, България и Албания. Използвайки богатия опит на Съветския съюз и неговата щедрa безкористна подкрепа, изразяваща се в доставката на машини, храни, суровини и други ценни материали, необходими за възстановяване на разрушените и ограбените им от германските фашисти стопанства — всички те встъпиха здраво по пътя към успешно изграждане на социализма.

Няма никакво съмнение, че народите в страните с народна демокрация ще построят социализма, усвоявайки богатия опит на Съветския съюз, учейки се непрекъснато от Лениния и Сталина.

Стопанското положение на Народна република България

Пред българския народ след 9 септември 1944 г. се откри светлата перспектива за построяване на социализма в нашата страна. България се нареди твърдо на страната на мира, демокрацията и социализма.

Учейки се от богатия опит на Съветския съюз, опирайки се на неговата безкористна братска помощ и на творческия енту-

зиязъм на широките народни маси, народното правителство под ръководството на Българската комунистическа партия проведе редица революционни реформи, които откриха пред българския народ широки перспективи за развитието на народното стопанство по пътя към социализма.

Най-крупната от реформите на народната власт, която нанесе съкрушителен удар върху капиталистическата класа у нас, бе национализацията на частните индустриални и минни предприятия и банките.

В историческия си доклад пред Петия конгрес на Българската комунистическа партия Георги Димитров дебело подчерта: „Национализацията на индустрията е най-важното революционно мероприятие в стопанството, което окончателно утвърди плановото развитие на нашата страна по пътя на социализма.“

В своята реч при откриване на първото заседание на новозабранения Министерски съвет др. Вълко Червенков даде следната преценка за това революционно мероприятие: „Народната демокрация, главният белег на която е господстващото и ръководно положение на единната и сплотена работническа класа, начело със своя боеви авангард Комунистическата партия, беше утвърдена едва с национализацията на капиталистическите предприятия и банките.“

Национализацията на индустрията измени социалната структура на нашето производство. Тя доведе до спадане на частния сектор от 83,6% до 5%, а държавният сектор се увеличи от 6,4% до 95%.

Национализирането на индустриалните предприятия позволи на народната държава да извърши значителна реконструкция на предприятията чрез удряването им, в резултат на което броят на предприятията се намали: в металообработването три пъти, в строителните материали три пъти, в кожарската индустрия четири пъти, в химическата пет пъти, в дървообработващата три пъти, в текстилната 2 1/2 пъти, в машиностроенето 1 1/2 пъти.

Реконструкцията на индустриалните предприятия намали производствените им разходи и увеличи тяхната рентабилност.

Национализацията на индустрията премахна хаотичното и безплатно състояние в производството и го постави върху планови основи, като отстрани експлоататорните и затвърди в сред работническата класа увереността в нейните собствени творчески сили и в силата на новата народна държава.

Социалистическото съревнование обхвана стотици хиляди трудещи се и осигури изпълнението и преизпълнението на държавния народностопански план.

Доказателство за непрестанния възход на нашето народно стопанство са данните за изпълнението на народностопанския план през първата година на Димитровската петилетка.

Така промишлената продукция съставлява 110% от тази по плана за 1949 г. и 130% в сравнение с изпълнението на плана за 1948 г. Значително са преизпълнили плана за 1949 г. машиностроителната, металообработващата, химическата, обувната и други индустрии.

Производството на по-важните промишлени стоки показва значителен ръст. Така увеличението на предметите за широко потребление през 1949 г. в сравнение с 1948 г. е: на галошите и шушоните 155%, на обувната индустрия — 145%, на вълнените тъкани — 120%, на памучните тъкани — 110%.

Въпреки неблагоприятните климатически условия през 1949 г. за редица пролетни култури производството в сравнение с 1948 г. е значително пораснало: на картофите с 31%, на маслодайния лен — с 39%, на влакнодайния лен — с 29%, на зеления пипер — с 12%, на доматиите — с 13% и т. н. През есента на 1949 г. благодарение положените усилия от Българската комунистическа партия и Отечествения фронт се засяха, в сравнение с есента на 1948 г., зърнени култури — 117%, фуражни — 107% и маслодайни — 156%. Сериозни успехи отбеляза в 1949 г. общественият сектор в селското стопанство. Така броят на трудовете кооперативни земеделски стопанства се увеличи от 1110 през 1948 г. на 1601 през 1949 г., а стопанствата от тях земя съответно от 2 933 805 дка на 5 537 800 дка.

Съгласно решенията на Юнския пленум на ЦК на БКП и решителните мерки, взети от Българската комунистическа партия и Правителството по отстраняване на допуснатите грешки и слабости, организационно-стопанското положение на ТКЗС значително се подобри.

Броят на машинно-тракторните станции нарасна от 71 през 1948 г. на 86 през 1949 г., а обработената от тях площ, приведена към мека оран, съответно от 6 675 000 декара на 11 750 000 дка. Броят на тракторите бе увеличен през 1949 г. с 982, а мощността на тракторния парк, изразена в конски сили, с 22 062.

Планът за товарооборота по всички видове транспорти е изпълнен през 1949 г. 107%, а в сравнение с 1948 г. — увеличен от 28%.

Планът по капиталното строителство общо по всички ведомства е изпълнен 123% и превишава изпълнението в 1948 г. с 45%.

Характеризирайки изпълнението на плана за капиталовложенията, следва да се подчертае, че планът е изпълнен в повечето от ведомствата. Резултатите от капиталостроителството през 1949 г. е завършването и предаването за експлоатация на 5104 обекта, от които редица обекти с голямо стопанско значение.

През 1949 г. са доставени за населението в повече от доставеното през 1948 г.: пресни зеленчуци — 26%, картофи — 38%, захарни изделия — 184%, месо — 30%, яйца — 68% и др.

Всичко това се дължи на социалистическото съревнование и ударничество на работниците в предприятията, транспорта, строителството, на трудещите се селяни и народната интелигенция, което получи особено широк размах в чест на 70-годишнината на учителя и вожд на нашия народ и на цялото прогресивно човечество Йосиф Висарионович Сталин.

Във връзка с ръста на народното стопанство броят на работниците и служещите се е увеличил в сравнение с 1948 г. с 81 000, а фондът на заплатите съответно с 13 500 млн. лева. Като пряка последица от постоянното увеличаване ръста на производството в страната ни е ликвидирано завинаги с безработицата — този страшен бич и незаменен спътник на капиталистическата система.

Този безспорен и несъмнен възход на младото ни социалистическо стопанство не би бил възможен без безкористната и братска помощ, дадена ни от великия Съветски съюз. Съветският съюз ни даде през 1946 г. 215 хиляди тона ценни стоки, през 1947 г. — 280 хиляди тона; през 1948 и 1949 г. стокооборотът със Съветския съюз, внос и износ, възлиза на 87 млн. долара. През 1949 г. вносът се увеличава в сравнение с 1948 г., както следва: черни метали — с 95%, петрол и петролни продукти — с 30%, цветни метали — с 350%, кабели и други жици — със 190%, инструментални машини — със 195%, транспортни средства — със 195%, земеделски машини — със 130%, трактори — със 150%, материали за автотранспорта — с 60%, лагери за машини — с 620% и др. Целият внос през 1949 г. превишава този от 1948 г. с 20%.

Тия стопански успехи нашият народ достигна въпреки вредителската работа на трайчостовската банда. Тези успехи щяха да бъдат много по-големи, ако в нашата страна нямаше място тая вредителско-шпионска дейност.

Такова е в кратки черти стопанското положение на нашата страна, което с неограничаване помощ на Съветския съюз все повече крепне и се затвърдява.

Изпълнението на бюджета за 1949 г.

Другарки и другари народни представители! Преди да пристъпя към разглеждане на бюджетния проект за 1950 г., считам за необходимо да дам преценка за изпълнението на бюджета за 1949 г.

Бюджетът на Народната република България за 1949 г. е утвърден от Народното събрание в размер:

	Приходи	Разходи
Републикански бюджет	120 317 млн. лв.	112 428 млн. лв.
Бюджети на нар. съвети	32 297 млн. лв.	40 186 млн. лв.
Всичко	152 614 млн. лв.	152 614 млн. лв.

Според предварителните данни, при които е взет под внимание и допълнителният бюджет, изпълнението на бюджета за 1949 г. се очертава, както следва:

	Приходи	Разходи
Републикански бюджет	131 769 млн. лв.	113 395 млн. лв.
Бюджети на нар. съвети	33 911 млн. лв.	39 653 млн. лв.
Излишък към 31. XII. 1949 г.	—	12 632 млн. лв.
Всичко	165 680 млн. лв.	165 680 млн. лв.

От приведените данни се вижда, че единният държавен бюджет за 1949 г. е изпълнен с превишение на 13 066 000 000 лв. Това превишение е резултат на значителни изменения както в приходната, така и в разходната част на единния бюджет за 1949 г., а именно:

1. По приходите:

Изпълнението на приходната част на бюджета се е осъществявало при условие, че два значителни приходоизточника по републиканския бюджет — вътрешен държавен заем и насичане на разменни монети на обща сума 15 000 000 000 лв., а също и някои други приходни пера, като мита и такси от износни стоки, берии и такси по Министерството на правосъдието и други, не са реализирани в предвидените по бюджета размери.

Въпреки това приходната част на този бюджет е не само изпълнена, но и преизпълнена, което се обяснява главно с преизпълнението на други основни пера в бюджета. Следващата таблица дава ясно картината за това:

	Предвидено	Постъпило	Разлика
	в милиони левове		в повече
1. По данък оборот	56 300	58 719	2419
2. От печалбите на предпр.	9 000	19 076	10 076
3. Данък върху общия доход	3 200	6 125	2 925
4. Мита от вносни и износни стоки	5 100	8 186	3 086
5. От продажба на нарядни стоки	4 600	7 834	3 234
6. От бюджетни излишъци	1 700	5 518	3 818
7. От ликвидирани фондове и сметки	1 414	3 270	1 856
Всичко	81 314	108 728	27 423

Само горните седем приходоизточника са достатъчни да обяснят общото превишение на постъпленията спрямо предвиденото по бюджета.

Въпреки вредителската политика на бившето ръководство на Министерството на финансите по събирането на държавните приходи широко разгърнатото се социалистическо съревнование, грамадният трудов ентузиазъм на трудещите се в нашата страна, борбата за повдигане производителността на труда и снижение себестойността на продукцията и услугите намира своето отражение в значителното преизпълнение на натрупванията в нашето народно стопанство, а оттам и в приходната част на бюджета.

Едновременно с това трябва да се подчертае, че приходите по държавния бюджет са се изчислявали без връзка с данните на народностопанския план, съзнателно са понижавани и са криели в себе си значителни резерви за преизпълнението на плана.

2. По разходите:

Поради това, че ръководството на Министерството на финансите се е намирало в ръцете на престъпната трайчостовска банда, която съзнателно е провеждала вредителска политика в областта на финансите, съставянето и изпълнението на бюджета за 1949 г. страда от сериозни недостатъци, а именно: качеството на финансовото планиране както по републиканския, така и по местните бюджети се намира на много нисък уровень. Така разходната част на бюджета е съставена в повечето случаи на „око“, при отсъствието на каквито и да е сметки и документации, поради което в бюджетите на всички министерства разходите са били крайно раздути.

Доказателство за това е, че въпреки отсъствието на борба за режим на икономии в течение на годината през м. ноември се оказва възможно да се снемат от бюджетите на министерствата 5 500 000 000 лв.

Финансовата дисциплина почти във всички ведомства през 1949 г. е била много слаба, което се потвърждава от многобройните преразходи по отделните параграфи без предварителна санкция на Министерския съвет, а също от фактите за незаконно инвестиране на оборотните средства, извършване на незапланирани строежи и т. н.

Нагледен пример за грубо нарушение на плановата и финансовата дисциплина е наличието на самоволни надвишавания на лимитите по капиталовложенията за 1949 г., поради което към 8 милиарда лева са останали неизплатени през изтеклата година и тежат на бюджета за 1950 г.

Бюджетът за 1949 г. е балансиран без превишение на приходите над разходите, с което не са се създали условия за понататъшно заздравяване на нашата валута.

Наред с прекия преразход по бюджета във връзка с финансирането на капиталовложенията е допуснато свръхпланово финансиране на капиталовложенията за сметка на банковата система, което не е нищо друго освен замаскиран преразход по бюджета и инвестиране на банковите средства, неподлежащи на изземване от оборота за дълъг период. С това трайчостовската банда е целела разклащане стабилността на лева.

Макар че наличието на многобройни вътрешни дългове е тежало върху бюджета на държавата със значителни суми, този въпрос съзнателно не е бил взет под внимание от бившите ръководители на Финансовото министерство и не е получил правилно разрешение.

Чрез сключените до 9. IX. 1949 г. заеми, които са служили на фашистките правителства за укрепване диктатурата на капиталистическата класа, за водене на гибелни за страната войни и за потискане на трудещия се народ, народното стопанство е ограбено с милиарди левове. Сключеният през 1912/1913 г. така наречен „реквизиционен заем“ е резултат на водената война и гибелния й завършек за нашата страна. Сключеният през 1921 г. заем е емитиран за покриване на дефицитите от войната 1915—1918 г. Сключеният през 1941 г. заем е послужил за посрещане на извънредните разходи по окупацията на Македония и Тракия, чрез което фашисткото правителство е подпомагало германските окупатори. Не по-различен е характерът и на сключените външни заеми през това време. Тия заеми са сключени, без да се държи сметка за стопанската и политическата независимост на страната ни и при огромни комисиони и тежки условия за сметка на народа.

Бившето ръководство на Министерството на финансите съзнателно е държало в хаотично състояние материята по държавните заеми, като е допуснало ценните книжа, даже и по сключените в по-ново време заеми, да отидат в ръцете на остатъците от капиталистическата класа у нас, които са изсмукали стотици милиони левове. Верен на своя капиталистически произход на едър земевладелец, вредителят и шпионинът Иван Стефанов е допуснал от сключения през 1942 г. 5% държавен заем за обезщетяване на собствениците от Южна Добруджа, наред с дребните съществуващи да се обезщетяват най-напред едрите земевладелци и други капиталистически елементи. Така например изплатени са на: Сава и Надежда К. Вуйчеви от София 3 599 000 лв.; Фотинка д-р М. Славчева от София — 3 599 000 лв.; Асен Николов Ючормански от село Раковски, Балчишко — 3 599 000 лв.; Панайот и Димитър Николови х. Костови от с. Горяк, Генералтошевско — 3 150 000 лв.; Петър и Драган Драгневи Калинински от гр. Толбухин — 6 529 000 лв. и много други.

По издадените през 1947 г. 3% съкровищни свидетелства за откупуване на принадлежащите на български поданици акции от дружествата „Гранитоид“, „Вулкан“, „Бъдеще“, „Курило“, „Лигнит“, „Родопски медал“, „Чумерна“ и „Макданборец“ са из-

платени, без да се тегли тираж, на притежателите на тези дружества, едри капиталисти, милиони левове. Така например Бурови са получили 15 712 000 лв., Мушанови — 1 510 000 лв., Рашееви — 21 230 000 лв., Геневи — 45 740 000 лв., Чапрашкови — 3 360 000 лв., Шипка Кирова Стефанова — 10 000 000 лв., Мария Николова Златина — 5 000 000 лв., Губиделникови — 6 911 000 лв., Куцоглу — 2 050 000 лв. и др.

Резултат на престъпната и вредителска работа е и наличие на недобори по данъците на сума повече от 13 000 000 000 лв., а също и на вземанията по изпълнителни листове на повече от 12 млрд. лева, или всичко общо — 25 млрд. лв.

За да могат безпрепятствено да осъществяват своята престъпна антинародна и вредителска дейност, бившите ръководители на Министерството на финансите са се ограждали с хора, чужди и враждебно настроени към народната власт, които нито по своите политически, нито по своите делови качества са могли да служат на народната държава. Поради това работата в Министерството на финансите е носила върху себе си изцяло отпечатъка на старите фискални бюрократични методи, свойствени на бюрократичната капиталистическа държавна система.

Министерството на финансите, намирайки се в ръцете на вредители и шпиони, не само не е ползувало богатия съветски опит, но то го е саботирало, с което се обяснява изоставането на нашите финанси от общия ход на социалистическото развитие.

Анализът на цифрите по изпълнението на бюджета за 1949 г. показва машинацията, чрез които бившите ръководители на министерството са искали да изпълнят престъпните си замисли чрез дезорганизиране на бюджетната система. Така, докато приходната част е била умишлено свивана, с предвиждането на нереални приходи и планиране на далеч по-малки постъпления от действителните възможности, разходната част е била изкуствено надувана, и то предимно в административно-управленческите разходи, както и в престъпното разширяване обема на финансиране на капиталовложенията чрез даване средства под форма на извънлимитни капиталовложения за обекти от лимитен характер. От това последното се е получавало разпръскване на материалите, удължаване на сроковете за завършване на обектите, похабяване на средствата и материалите и нанасяне милиарди левове загуби за народното стопанство.

Бюджетът за 1950 г.

Другарки и другари народни представители! Представеният за разглеждане и утвърждаване от Народното събрание единен бюджет на Народната република България за 1950 г. представлява държавният финансов план, образуван от фондовете на паричните средства, необходими за осъществяване изграждането на народната държава и нейните функции, и направляването на тези средства в съгласие с народностопанския план, за непрестанното повишаване на материалния и културен уровень на трудещите се и укрепване независимостта на Народната република България.

Единството на бюджета се изразява в обхващането бюджетите на всички органи на държавната власт — министерства, окръжни, околийски и общински народни съвети и ДИОО, — както и в цялостното съсредоточаване в него на всички обществени средства и плановото им използване изключително в интерес на трудещите се маси в нашата страна.

Чрез единния бюджет набраните обществени ресурси се връщат обратно в народното стопанство за създаване на нови основни фондове, за увеличаване на обществените богатства и икономическата мощ на Народната република България и за обезпечаване широко развитие на производителните сили. Включените в общодържавния бюджет отделни бюджети на министерствата и народните съвети не представляват от себе си самостоятелно обособени бюджети, несвързани един с друг и изолирани в рамките на съответните звена. Напротив, основното начало в единния бюджет се базира на пълното политическо, икономическо и организационно единство в цялата бюджетна система, произтичащо от общественото и икономическо устройство на Народната република България. Основно начало в Димитровската конституция, която очерта пътя към социализма в нашата страна, е, че „цялата власт произтича от народа и принадлежи на народа“. Единният бюджет на Народната република има задача да осъществи единството на бюджетната система за изграждане икономическите и културните основи на социализма в нашата страна.

Бюджетът за 1950 г. е изграден върху показателите на държавния народностопански план, който определя и направлява цялостния стопански живот на Народната република България. Тясната връзка между народностопанския план и бюджета обуславя реалността на последния. Планирането като основен метод на социалистическото строителство намира ярко отражение в структурата на бюджета. „Социализмът — казва Ленин — е немислим без планова държавна организация, подчиняваща десетки милиони хора, при най-строгосъблюдаване единни норми в процеса на производството и размяната на продуктите.“

Тази основна директива намира отражение в бюджета чрез връзката на последния с народното стопанство. За първи път тази година финансовите планове на предприятията бяха изготвени и прегледани преди изготвянето на бюджета и стопанските им резултати намериха своето място в приходната и разходната му част. Плановата основа на бюджета, пряката му връзка с предприятията и съобразяването на приходите с подадателните сили на населението правят бюджета устойчив и реален.

Производителната същност на разходите по бюджета за 1950 г. чрез създаване на нови основни средства за производството, възлагането на значителни кредити за социално, културно и битово строителство и намалението на административно-управленческите разходи определят неговия творчески характер.

Анализ на Закона за бюджета

В сравнение със Закона за бюджета за 1949 г. представеният за разглеждане и утвърждаване законопроект за бюджета за 1950 г. съдържа нови елементи, чрез които се цели укрепването на бюджетните права на народните съвети и на разпоредителите на кредитите и внедряване на здрава финансова дисциплина. Така с текста на чл. 4 е разрешено, при наличието на осъществени икономии, в изключителни случаи и не по-рано от второто полугодие на бюджетната година да може да става прехвърляне на бюджетни кредити от мероприятия в мероприятие и от параграф в параграф както по републиканския, така и по местните бюджети. С този текст се цели да се създаде гъвкавост в бюджетната техника за посрещане на разходите, предизвикани от изключителни случаи. Същевременно се премахва досегашната скованост при упражняването на бюджета и се укрепват бюджетните права на висшестоящите органи на държавната власт. С оглед да не се нарушават основните линии на бюджетното планиране текстът на чл. 4 забранява прехвърляне предвидените кредити за заплати, лимитни капиталовложения и стипендии.

С текста на чл. 5 се предвижда да се разрешават допълнителни бюджетни кредити не по-рано от второто полугодие за неотложни нови мероприятия, непредвидени по утвърдените бюджети. Целта на този текст е да се даде възможност на отделните бюджетни единици да могат да развият през течение на второто полугодие от бюджетната година осъществяването на нови мероприятия, разходите за които се покриват от осъществени икономии, и преизпълнение на приходната част на бюджета. С това се премахват преградите за разширение цялостната дейност на отделните звена, които същевременно се стимулират към икономии и борба за преизпълнение на постъпленията по бюджета, от които може да се изразходва до 50%. И тук както в текста на чл. 4 се предвижда допълнителни бюджетни кредити да могат да се разрешават само през второто полугодие с оглед да се привикнат отделните бюджетни единици към правилно финансово планиране и разширение на дейността само след реализиране на икономии и преизпълнение на приходната част.

Текстът на чл. 6 от законопроекта внася необходимите предпоставки за създаване на строга финансова дисциплина сред органите по изпълнението на бюджета. За първи път в нашето бюджетно законодателство се вписва текст, по силата на който за лицата, наредили или извършили разходи за нужди, за които не са предвидени кредити, или са превишили разрешените кредити по бюджета, се предвижда освен дисциплинарна, гражданска стоговорност и наказателна отговорност. Плановата същност на бюджета не търпи никакво безстопанствено отношение към държавните средства и този текст идва да постави на място всички онези длъжностни лица, които нямат правилно и сериозно отношение към финансовото планиране, които произволно разширяват народните средства и не държат сметка за плановото им насочване.

С текста на чл. 7 се предвижда излишъците от амортизационните отчисления за възстановяване на стопанските предприятия на народните съвети, които не могат да бъдат използвани за финансиране на лимитни капиталовложения по народностопанския план, да се внасят на приход на съответния народен съвет, а неизползуваните такива от минали години в приход на републиканския бюджет. Изключителното напрежение на всички сили на нашия народ за построяване на икономическите и културни основи на социализма налага да не се задържат свободни средства, а да се използват в строителство, което ще доведе до разширение на основните фондове на производството и нови стопански мощности и резултати.

Досега съществуваше практика обяснителните таблици за личния състав да бъдат неразделна част от Закона за бюджета и самите те да имат силата на закон. По този начин държавният апарат през течение на цялата бюджетна година се определяше в строго фиксирани рамки, от които не можеше да излезе, въпреки че бързите темпове на социалистическото строителство в много случаи налагаха това. Текстът на чл. 8 идва да събори тази отживяла традиция, като дава право на най-висшия орган на държавата — Министерския съвет, да определя и одобрява работните сили в отделните сектори на държавния апарат в рамките на одобрените фондове на работната заплата по бюджета на републиката. Така се дава възможност на Министерския съвет през течение на годината да извършва промени в личния състав и насочва работните сили там, където е необходимо, съобразно правилното провеждане на правителствената политика.

Текстът на чл. 9 предвижда конвертирането на всички задължения на държавата и на държавните предприятия, възникнали и оформени като инвестиционни до 31 декември 1949 г. Някто подчертах, в тази материя досега като последица от вредителската политика на бившите ръководители на Министерството на финансите съществуваше пълен хаос и разпокъсаност. Инвестиционните задължения на държавата и държавните предприятия са сключвани при най-различни поводи и условия, без-

контролно и без спазване плана за финансиране на капиталовложенията. Текстът на чл. 9 дава възможност да се приведат в известност всички задължения от такъв характер и да се пристъпи към тяхното системно ликвидиране.

Втората алинея от текста на чл. 10 предвижда покриване на плановите загуби на предприятията от републиканско значение от Изравнилния фонд на цените също в съгласие с одобрения финансов план. При социалистическото преустройство на държавните предприятия такива планови загуби се явяват от особения характер на някои предприятия, които имат за задача да извършват известни мероприятия от стопанско, социално или културно значение без оглед на печалбата.

Отменяването на глава VIII от Закона за трудовата поземлена собственост, предмет на чл. 12 от законопроекта, се налага от пуждата да се установи еднакъв режим за всички държавни имоти. Според Закона за държавните имоти покритите такива се стопанисват от народните съвети, докато по Закона за т. п. с. непокритите (полски) имоти се стопанисват от Министерството на земеделието, което за целта издържаше тежък апарат и водеше над 340 000 парциди на оземлени стопани и присвоители на държавни земи. При досегашното положение народните съвети не бяха пряко заинтересувани от събирането на приходите от непокритите (полски) имоти, поради което събирането на тия приходи изоставаше. Предаването на полските имоти за стопанисване от местните органи на държавната власт е в духа на извършеното демократично преустройство на Народната република. Същевременно то ще интересува народните съвети да избират обектите и съберат вземанията.

По силата на Наредбата-закон за водоснабдяване на безводния Делиорман таксите, получавани за употребена вода от водоснабдителните групи, се внасят на приход в държавата. Досегашната незаинтересуваност на народните съвети в събирането на тия приходи от чисто местен характер даде в резултат над 100 000 000 лв. недобори. С текста на чл. 13 тези приходи се отстъпват на народните съвети, за да могат да се приведат в известност вземанията и се събират редовно.

Чл. 14 създава системност в размера и начините на използване на резервните фондове.

Чл. 15 урежда положението на служителите, длъжностите на които, поради реорганизация на службите, преминават от едно ведомство към други или от ведомствата към народните съвети и обратно.

Чл. 16 предвижда от 1. II. 1950 г. да се правят в полза на държавния бюджет удържки от основните заплати или надници на неомъжените, неомъжените, вдовци, вдовици или разведени без деца на възраст от 21 до 45 години за жените и до 50 години за мъжете, както и на семейните без деца при посочената възраст, на работа в държавни, кооперативни, обществени или частни предприятия в размер на 5%. От всички други лица, отговарящи по отношение на възраст и семейно положение на горните условия, се предвижда заплащане годишен данък в размер на 500 лв. Досега така нареченият „ергенски данък“ се събирал само от заплатите на държавните служители по единния бюджет на републиката. Всички останали държавни служители в банки, предприятия на самоиздръжка и други, а също така и работниците, получаващи заплати по надничния блок, не са плащали такъв данък. Текстът на чл. 16 премахва нееднаквото третиране на българските граждани, като вмениява в задължение на тия, които имат по-малко семейни тежести, да участвуват чрез удържки в социалистическото строителство.

Чл. 17 предвижда включването на приходите и разходите на Държавния институт за обществено осигуряване в единния бюджет на Народна република България. Основната част от приходите на ДИОО се образува от вноски, предвидени по държавния бюджет, и вноски от заплатите на служителите и работниците в държавните предприятия, а разходите се насочват за разни социални обезпечения на трудещите се. Основавайки се на съветския опит, необходимо е приходната и разходната част на Държавния институт за обществено осигуряване да се включат в единния бюджет на Републиката за укрепване единството на финансовата система.

Законопроектът за бюджета на Народната република България за 1950 г. съдържа и текстове, които са напълно идентични с текстовете от Закона за бюджета за 1949 г. Такъв е текстът на чл. 2, който определя процентите на отчисленията в полза на бюджетите на народните съвети. Министерството на финансите счита, че определените проценти в чл. 2 не уреждат по най-благоприятен начин материята за отчисленията на народните съвети. Тези проценти са оставени в миналогодишните размери, защото предстои задълбочено проучване на приходите и разходите на народните съвети, което не можа да бъде извършено в краткия срок до изготвяне на бюджетите им.

Чл. 20 от законопроекта предлага одобряване приключването на бюджета на държавата за 1948 г. според окончателно установения отчет.

Другарки и другари народни представители! Законопроектът за бюджета на Народната република България за 1950 г. има характер, различен от досегашните закони за бюджета. Както се вижда от направения анализ, законопроектът не цели само техническо уреждане на бюджетните въпроси, а внася съвършено нови елементи в бюджетното устройство. Новите текстове дават възможност за внасяне на значително по-голяма оперативност при изпълнението на бюджета, за създаване на

строга финансова дисциплина и издигане финансовото планиране на по-голяма висота. По този начин законопроектът отговаря на правителствената политика за по-скорошно построяване икономическите и културните основи на социализма в Народна република България.

Изработване на бюджета за 1950 г.

Нашият непрежалим вожд и учител Георги Димитров ни завеща да изработваме бюджет на държавата, който „... да бъде наистина народен бюджет — реален, съобразен с податните възможности на отделните слоеве на нашия народ и с действителните нужди на нашето народно стопанство“ (Г. Димитров, том III, стр. 160.)

Министерството на финансите пристъпи към изготвянето на бюджета за 1950 г., съзнавайки огромното политическо и народностопанско значение на държавния бюджет.

При съставяне на бюджета в основата на изчисленията както по приходите, така и по разходите са взети:

а) показателите на народностопанския план по капиталовложенията и производствената програма;

б) постановленията на правителството за организация на нови дейности или разширение на съществуващите такива, както и някои изменения на съществуващото данъчно и друго законодателство;

в) данните по изпълнението на бюджета за 1949 г. и

г) някои нови становища в областта на социално-битовото подпомагане на служителите за сметка на бюджета.

Изработването на бюджета протече при съвършено нов стил на работа. Преди всичко ръководството на министерството ликвидира с досегашната отживяла и пакостна практика бюджетът да се изготвя само от технически лица. Бюджетите на отделните министерства бяха разгледани с най-отговорните ръководители — министрите, които носят пряката отговорност за осъществяването на правителствената политика по отделните сектори на управлението. В самото Министерство на финансите бе възприет колективният метод на работа.

При балансирането на бюджета се срещнаха изключителни трудности поради това, че претенциите на министерствата, ведомствата и народните съвети към бюджета значително превишаваха приходната част. Поради това при изработването на бюджетопоекта Министерството на финансите беше принудено да съкрати или намали някои от претенциите по представените бюджетопоекти, както и да разработи въпроси за намиране на нови приходни източници. След като Министерството на финансите подработи по този начин бюджетопоекта, Правителството назначи специална правителствена комисия, която от своя страна направи заедно със съответните министри ново основно преглеждане на проекта и нанесе значителни корекции в него. В резултат на цялата тази дейност от първоначално представените бюджетопоекти се получиха следните изменения в разходната част:

а) от Министерството на финансите — по държавния бюджет са намалени 10 270 000 000 лв. и по бюджетите на народните съвети 5 355 000 000 лв., или всичко 15 625 000 000 лв.;

б) от правителствената комисия — по държавния бюджет 7 907 000 000 лв. и по бюджетите на народните съвети 332 000 000 лв., или всичко 8 239 000 000 лв.

Общото намаление се изрази в 23 864 000 000 лв.

Направените намаления в първоначалните бюджетопоекти са продиктувани от необходимостта за въвеждане строг режим на икономии, за потягане на финансовата дисциплина и за насочване народните средства в съгласие с народностопанския план там, където налагат нуждите на социалистическото строителство.

Анализ на бюджета за 1950 г.

Другарки и другари народни представители! Както подчертах и по-горе, представеният за разглеждане и утвърждаване от Народното събрание проект на единния бюджет на Народната република България за 1950 г. е в пълно съответствие с народностопанския план, задачите на който са поставени от Българската комунистическа партия и Правителството за изпълнение през втората година на първата Димитровска петилетка. През 1950 г. ние сме длъжни да обезпечим високи темпове на развитие във всички отрасли на народното стопанство и значително да преизпълним стоковата продукция на индустрията в сравнение с постиженията през 1949 г.

В резултат на реално преценените възможности на народното стопанство за осъществяване големите задачи на социалистическото изграждане общият обем на единния бюджет на Народната република България се представя в следните суми:

	Приходи	Разходи
Републикански бюджет	178 656 000 000	156 551 000 000
Бюджети на народните съвети	32 510 000 000	45 813 000 000
Превишение приходите над разходите	—	9 002 000 000
	211 166 000 000	211 166 000 000

В сравнение с бюджета за изтеклата година единият бюджет за 1950 г. нараства с 51 752 000 000 лв. Увеличението на бюджета свидетелствува за известно финансово укрепване на Народната република България.

Проектобюджетът за 1950 г. се характеризира със следните данни:

По приходната част

По основни групи приходите на единния бюджет на Народната република за 1950 г. се предвижда да постъпят така:

(В млн. лева)				
Основни групи	Републикански бюджет	Бюджети на народните съвети	Всичко	% на групите по приходи
I. Приходи от народното стопанство — всичко	94 150	12 068	106 218	52
В това число:				
1) данък оборот	59 000	5 491	64 491	
2) отчисления от печалбите на предприятията	19 000	6 576	25 576	
II. Данъци — всичко	9 200	8 872	18 072	9
В това число:				
1) данък общ доход	6 100	4 691	10 791	
III. Такси и мита	15 200	7 028	22 228	11
IV. Глоби и лихви	1 270	503	1 773	1
V. Приходи на ДИОО	26 596	—	26 596	13
VI. Приходи на ОДМТС	3 793	—	3 793	2
VII. Възстановяване на суми по вноса на машини	11 363	—	11 363	5
VIII. Други разходи	16 399	4 924	14 323	7
Всичко	177 971	33 395	211 366	100

В общата сума на приходите по местните бюджети влиза и вносната към републиканския бюджет на сума 885 000 000 лв.

Както се вижда от приведените данни, главните приходни източници на бюджета са приходите от народното стопанство, в числото на които влизат постъпленията от оборота, отчисленията от печалбите на държавните предприятия и други.

Само по републиканския бюджет сумата на приходите от народното стопанство възлиза на 94 150 000 000 лв., което съставлява 55% от общата му приходна част. Тоя факт показва, че приходите се базират главно на стопанската дейност, докато приходите от данъци и налози на населението имат все по-малко значение.

Данък оборотът е изчислен с оглед плановете за реализация на промишлените и селскостопанските произведения и услугите. С оглед на това трябва да се подчертае, че изпълнението на предвидената сума изцяло ще зависи от изпълнението на производствените плановете на предприятията както по количество, така и по асортимент и качество. От оборота през 1950 г. се предвижда да постъпят 64 491 000 000 лв., които се разпределят: за републиканския бюджет 59 000 000 000 лв. и отчисленията за народните съвети — 5 491 000 000 лв.

Отчисленията от печалбите на стопанските предприятия са определени за пръв път въз основа на финансовите плановете и определената в тях печалба. Постъпленията от тия отчисления по републиканския бюджет растат в сравнение с предвижданията по бюджета за 1949 г. от 9 000 000 000 лв. на 19 000 000 000 лв., или с прираст от 10 000 000 000 лв.

Приходите от свободна продажба на нарядни стоки в сравнение с 1949 г. се предвижда от 4 500 000 000 лв. да прераснат на 16 000 000 000 лв., или с прираст от 11 400 000 000 лв. Увеличението на тия приходи се основава на значителното увеличение на стоковите фондове и разширените асортименти на стоките, които ще бъдат пуснати на пазара през 1950 г. По този начин насъщни нужди на населението ще намерят по-широко задоволяване през 1950 г.

Народностопанският план през 1950 г. предвижда да се увеличи нарядните стоки, които ще се продават по повишени цени, от 3 на 10% и за това приходите тук от 4^{1/2} млрд. лв. нарастват три пъти повече — на 16 млрд. лв.

Приходите от отчисленията от печалбите на предприятията и от свободната продажба на нарядни стоки се намират в пряка зависимост от борбата на нашите стопански организации за изпълнението на плана за социалистическото натрупване. Оттук възниква задължението за всички наши стопански ръководители повседневно да следят за изпълнението на финансовите показатели за дейността на предприятията, да се грижат за подобряване на качеството на финансовото планиране, за подобряване на отчетността и дълбоко изучаване на икономиката на ръководените от тях предприятия.

На XVIII конгрес на ВКП(б) др. Молотов подчерта значението на отчетността в предприятията със следните думи: „... У нас и досега се намират такива ръководители, които считат под достойнството си да се вглеждат в баланса, да изучават отчетността и да се грижат за самоиздръжката. С това безгрижие и безграмотност трябва решително да се скъса както с противо-

държавна и противоболшевишка практика. Тогава у нас ще изчезнат много безстопанствени действия.“

В проектобюджета за 1950 г. се предвижда приход от насичане на разменни монети в размер на 1 330 000 000 лв. Суровите материали за тях са налице.

В приходната част е включена и сумата 26 596 000 000 лв. от Държавния институт за обществено осигуряване, които приходи са изчислени на базата на реалните постъпления на института.

Друга важна особеност на приходната част на бюджета е включването на 11 363 000 000 лв. за възстановяване на суми по вноса на машини и съоръжения, получени на кредит. Получаването на този приход се дължи на това, че инвеститорите ще заплащат машините и съоръженията на вносните централи, които ще внасят получените суми за възстановяване на разхода, извършен от бюджета за финансиране на машини и съоръжения, получени в кредит.

Останалите по-второстепенни приходоизточници се предвиждат без значителни изменения и са определени на базата на реалните възможности.

Предвидените приходи от данъци по бюджета за 1950 г. са напълно реални, защото изчисленията са основани на правилни политически и класов подход в системата на облагането и с податните сили на отделните слоеве на населението.

Тук сме се ръководили от положението на др. Сталин, че „Данъчната политика трябва да има за задача да регулира процеса на натрупванията по пътя на прякото облагане на имуществата, доходите и т. н. В това отношение данъчната политика е главно оръжие на революционната политика на пролетариата в преходния период.“

По инициатива на покойния наш учител и вожд Георги Димитров в областта на финансовото и данъчното облагане се проведоха цяла редица революционни закони, но тия закони поради вредителската дейност и неправилно разбиране често пъти се обръщаха срещу устоите на народната власт. В много околни средните и бедните селяни бяха обложени по-тежко от едрите, което във всички случаи имаше лоши последици за основите на нашата народна власт — съюза на работниците и селяните.

Другарят Вълко Червенков, секретар на ЦК на БКП и председател на Министерския съвет на Народната република България, в доклада си пред Юнския разширен пленум на ЦК на БКП от 1949 г. сигнализира за пакоството от неправилната финансова и данъчна политика и изнесе:

„Немалко грешки и извращения се правят при облагане на населението с данък върху общия доход, като отделни стопани се товарят с данък, несъобразен с доходите им, за сметка на други стопани. На редица места селяните съвършено незаконно са обложени с извънредни данъци за покриване разходите на местните съвети. Често се облагат с данък върху общия доход такива, които би трябвало да бъдат освободени от него. Има случаи на двойно облагане с данъци. В село Дъбене, Карловско, Найдено Качармов, който има над 150 декара много добра земя и хубаво обзаведено стопанство със среден годишен доход над 1 000 000 лв., е обложен с 13 000 лв. годишен данък. В същото време има доста дребни занаятчии и работници от завод 11, които имат по няколко декара земя, но са обложени с по 6 до 12 хиляди лева. Подобни факти има не само в Карловско.“

При излагане програмната декларация на Правителството на Отечествения фронт Георги Димитров каза: „В данъчната си политика новото правителство ще продължава да прилага принципа на съобразяване данъчното бреме на всеки отделен данъкоплатец с неговите платежни възможности, който принцип е легнал в основата на прогресивно-подходящия данък.“

Така ли се получи обаче на практика? Вредителската дейност на бившите ръководители на Министерството на финансите проличава най-ясно от приложението на Закона за данъка върху общия доход до 1949 г., с чиито таблици се е давало възможност да се облагат ниско кулаците и другите капиталистически елементи, а главната тежест на обложите да пада върху бедните и средните селяни.

И сега даже след решението на Юнския пленум все още има данни, които показват, че на места някои от облагателните комисиции нямат достатъчно класов подход и не са се отърсили от неправилното приложение на закона. Така например комисията в с. Телец, Разградско, при определяне доходите на едрите земеделски стопани, които обработват над 100 декара земя, им е признала по 15—20 декара угари, каквито по плановете нарядни карти не съществуват, а същевременно им е признала по-големи площи пустеещи земи, каквито не притежават. Чрез това е намалена обработваемата земя, а заедно с това доходът и данъкът.

В с. Черново, Ихтиманско, комисията действа пристрастно, като е облагодетелствувала някои свои членове и техни близки. Така на Никола М. Стоичков със 78 декара земя е определен доход от земеделие, животновъдство и продажба на свободни цени 178 000 лв. и е обложен с 63 783 лв. данък, а неговият братовчед Георги Христов Стоичков, който притежава и обработва също такъв земеделски имот — делен между двама братя — е обложен само с 12 500 лв., тъй като е бил член в комисията, представител на ОЗПС. В с. Стрелча, Панагюрско, е осъществена „общоселска солидарност“ за укриване на доходите и определяне на ниски данъци.

Вредителска дейност се е провеждала и по данък оборота. Погрешно изработените тарифи на облагането са изместили це-

лите и функциите на този данък, който като главен източник на средства за държавния бюджет е основата за изграждане на социалистическата финансова система. Тарифите към закона са разработени механично, стоките не са подредени по вид и значение, вследствие на което процентът на данъка се явява в много случаи произволен, особено за стоките, групирани в един тарифен номер. По такъв начин данъкът върху оборота изгубва и значението си като елемент при ценообразуването на стоките.

Министерството на финансите сега, основавайки се на решенията на Юнския пленум на ЦК на БКП, се старая да внесе нов стил в приложението на данъчните закони, за която цел ще бъде широко използван богатият опит на Съветския съюз.

По разходната част

Разходната част на единния бюджет на Народната република за 1950 г. възлиза на обща сума 202 364 000 000 лв., от които:

- а) републикански бюджет — 156 551 000 000 лв.;
- б) бюджети на народните съвети — 45 813 000 000 лв.

Разходите за 1950 г. се насочват по групи, както следва

(В млн. лева)				
	Държавен бюджет	Бюджети на нар. съвети	Всичко	% от общия разход
I. Народно стопанство	62 128	8 882	71 010	35
II. Социални и културни мероприятия	37 838	23 318	61 156	30
III. Народна отбрана	12 932	—	12 932	7
IV. Управление	15 306	11 423	26 729	13
V. Други разходи (заеми, пенсии)	15 887	436	16 323	8
VI. Резервен фонд	12 460	1 754	14 214	7
Всичко	156 551	45 813	202 364	100
Превишение приходите над разходите			9 002	
			211 366	

Както се вижда от приведените данни, основната част на разходите — 132 166 000 000 лв., или 65% — се отделя за финансиране на народното стопанство и социално-културните мероприятия, следователно в бюджета е отразена генералната линия на Българската комунистическа партия и Правителството за построяването на икономическите и културните основи на социализма в Народната република България.

Разходната част на бюджета за 1950 г. в сравнение с бюджета за 1949 г. сочи прираст от 51 752 000 000 лв.

Ръстът на разходната част на бюджета за 1950 г. е в значителна степен предопределен от редица решения и мероприятия на Правителството, каквито са:

1. Установяване на ново административно деление на страната и създаване на окръзи.
2. Постановлението на Министерския съвет и ЦК на БКП за подобряване работата в областта на просветата и материално-битовото положение на учителите.
3. Мероприятията по развитието и засилването на физкултурната дейност в страната съгласно решенията на ЦК на БКП.
4. Постановление на Министерския съвет и ЦК на БКП за състоянието, работата и задачите на Министерството на електрификацията и мелиорациите.
5. Мероприятията за подобряване и повдигане идейно-политическия уровень на театралната дейност и драматургията.
6. Постановление на Министерския съвет и на ЦК на БКП за подобряване работата на транспорта и създаване на политическо управление към Министерството на транспорта.
7. Постановление на Министерския съвет и ЦК на БКП за състоянието, работата и задачите на Министерството на земеделието.

Наред с указаните мероприятия в разходната част на бюджета е отразена и реорганизацията на редица звена в нашия държавен апарат, структурата на които не отговаря вече на поставените за изпълнение политически и икономически задачи.

Към тези мероприятия се отнасят:

- а) Включването на Института за обществено осигуряване в държавния бюджет;
- б) прехвърлянето издръжката на кантонерите и останалите технически кадри по пътищата от стройобединенията към бюджета на Министерството на строежите;
- в) създаване на нова хидроложка служба при Министерството на електрификацията и мелиорациите;
- г) създаване на Инспекция по определяне на урожая при Държавната планова комисия;
- д) включването на службите по Изравнителния фонд на цените към бюджета на Министерството на финансите.

Цифрите на разходите по републиканския бюджет за 1950 г. дават основание да се направят следните изводи:

По капиталовложенията.

Ръстът на финансирането на капиталовложенията за последните три години се е развил, както следва: 1948 г. —

25 612 000 000 лв.; 1949 г. — 41 021 000 000 лв.; 1950 г. — 49 078 000 000 лв. Цифрите говорят за непрестанен възход на капиталното строителство.

По разходите за народното стопанство.

В тази група се включват кредитите за осъществяване на мероприятията по министерствата на: индустрията и занаятите, електрификацията и мелиорациите, земеделието, горите, строежите и пътищата, комуналното стопанство и благоустройството, транспорта, пощите, телеграфите и телефоните. Тази група заема най-значителен дял в разходната част на бюджета. В сектора на земеделието са включени мероприятията за укрепване и развитие на растениевъдството в размер на 219 000 000 лв., животновъдството — 133 000 000 лв., ветеринарното дело — 543 000 000 лв., ТКЗС — 53 000 000 лв., строителството — 19 000 000 лв., земеустройство — 94 000 000 лв. и капиталовложения — 2 213 000 000 лв. В разходите за народното стопанство по бюджета на Министерството на земеделието е включена и издръжката на машинно-тракторните станции с общ кредит 3 385 000 000 лв. Включването на машинно-тракторните станции в бюджета се наложи с оглед на все по-голямото им укрепване, за по-доброто използване на машинния парк, за внедряване на трудово и финансова дисциплина и за осъществяване контрол по разходване на средствата. Те обаче няма да бъдат в тежест на бюджета, тъй като в приходната част се предвиждат постъпления от извършените услуги в по-големи размери, отколкото струва издръжката им.

По-съществени мероприятия, предвидени по горите, са: 140 000 000 лв. за засаждане на горски площи с млади фиданки срещу 88 000 000 лв. за изтеклата година, 250 000 000 лв. за укрепване на пороищата, 55 000 000 лв. за развитие на дивечовъдството и рибарството и други. Всички тия мероприятия са предвидени за запазване на горите и вземане мерки за залесяване на оголените през фашистките години горски площи. Оголването на горите е една от основните причини за засушаването и намалението пълноводното на реките, унищожаването на ценни култури от стихийни наводнения и от стичащи се безпрепятствено води от голите склонове на планините.

За осъществяването на мероприятията по Министерството на пътищата и строежите, постройка на нови пътища и съоръжения, както и поддръжката на съществуващите такива са предвидени кредити в размер на повече от 4 290 000 000 лв. Поддръжката на пътната мрежа на високо равнище е едно от важните условия за редовен транспорт, спомагащ за развитието на индустрията, търговията и подобреното битие на нашето село чрез даване възможности и на най-отдалечените селища да имат редовни съобщения. С бюджета за 1950 г. се цели да се ликвидират вредителските последици в областта на пътищата, като се обезпечават обслужването им от средства на бюджета чрез връщане на кантонерските длъжности от стройобединенията обратно в бюджета. Бившето вредителско ръководство на Министерството на строежите и пътищата беше изгонило кантонерите и по този начин около 700 кантона, напълно запазени и обитаеми, се намериха сега в полуразрушено състояние.

В разходите за народното стопанство са предвидени кредити за издръжка и обзавеждане на трудовите подразделения от Главната дирекция на трудовата повинност и за строителните работи, които са задача на тази дирекция. Трябва да се отбележи, че докато капиталистическите страни изразходват граматни суми за подготовка на нова война, българският народ насочва усилията си на трудовия фронт. Вложените средства за издръжка на трудовата повинност се посрещат с приходите, които постъпват в държавния бюджет срещу извършената работа в строителството от трудовите подразделения.

Съществен дял в разходите на народното стопанство заемат и кредитите за комуналното стопанство. По бюджета за 1950 г. се предвиждат редица комунални мероприятия за подобряване материално-битовите условия на трудещите се, между които: за водоснабдяване на изостаналите краища — главно в Добруджа и Лудогорието; за изработване на кадастрални, геодезистовени, регулационни и нивелационни планове, за доставка на резервни части и безобектни машини и други с общ кредит 840 000 000 лв.

По Министерството на транспорта са предвидени 5 772 000 000 лв. кредити предимно за капиталовложения на нашия жп. и воден транспорт. Възстановяването и развитието на транспорта с бърз темп, разстроен от войната и хищническата и безсистемна експлоатация на фашистките режими, е една от най-важните задачи.

За поддръжка и развитие на мероприятията по Министерството на пощите, телеграфите и телефоните в бюджета са предвидени 1 228 000 000 лв. Между новите мероприятия в това министерство заслужава да се спомене откриването на 90 нови четвъртостепенни станции в селата.

Особено внимание заслужават предвидените кредити по Министерството на индустрията в размер на 7 025 000 000 лв., предназначени главно за финансиране на капиталовложенията на индустриалните предприятия със средства на държавния бюджет.

Най-сетне в групата на народното стопанство трябва да се отбележи, че са отделени сравнително най-големи кредити (близо 20%) за осъществяване заплануваните мероприятия по Министерството на електрификацията. Тези кредити, чийто размер възлиза на 19 938 000 000 лв., са предназначени за финансиране на трайни капиталовложения в областта на електропроизводството, електрическата промишленост, хидрологията, дале-

копроводи, проучвания, подготовка на кадри и други. Вложени-те средства ще ускорят темпа на нашето индустриално и стопанско развитие.

По разходите за социални и културни мероприятия.

След 9 септември 1944 г. у нас се създадоха необходимите условия за разцвет на народната култура. Капиталистическата държава даваше достъп до образованието само на най-заможните слоеве от населението и насаждаше най-реакционни схващания в областта на науката. 9 септември разчисти пътя на трудещите се към науката и културата, демократизира образованието и го постави на истински научни основи. Тоя процес обаче още не е завършен и тепърва ще се разширява и задълбочава.

Ето защо грижите на народната власт растат в това отношение ежегодно. Това се изразява най-ярко в цифрите на единния бюджет на Народната република България за развитието на просветата и културата в нашата страна.

За социално-културни мероприятия в републиканския бюджет са предвидени кредити в размер на 37 838 000 000 лв., или 24% от общите кредити на бюджета.

Ще приведа някои данни, които красноречиво говорят за степента на развитието на културата, просветата, народното здраве, физическата култура и спорта и социалните грижи в нашата страна. Така по Министерството на народната просвета броят на учебните заведения — тук са включени и данните за народните съвети — през 1949 г. е бил 10 790, а през 1950 г. са предвидени 11 411. Броят на паралелките е бил 5249 срещу предвидените по бюджета за 1950 г. 7813. Броят на учениците само в общообразователната система нараства от 1 157 104 на 1 178 156, а броят на учителите от 40 703 — на 43 683. Правителството на Отечествения фронт полага и ще полага и занаяпред всестранни грижи за всеобщото образование на трудещите се.

В изпълнение на постановлението на Министерския съвет и ЦК на БКП в бюджета са предвидени съответни кредити за подобрене на материалното положение на учителите чрез увеличаване заплатите им от 15 до 50% и са обезпечени кредити за непосредственото подобрене на трудовите им условия.

Трябва да се отбележи прогресивното увеличение на учебните заведения в областта на професионалното образование за подготовка на кадри за индустрията, електрификацията, промишлеността и модерното земеделие.

По ведомството на Комитета за наука, изкуство и култура са предвидени кредити в размер на 1 818 000 000 лв. за издръжка на 10 висши учебни заведения. Предвидени са също кредити в размер на 906 000 000 лв. за материални и здравни грижи за студентите, от които 617 000 000 лв. са за стипендии. За издръжката на 17 народни театъра, 5 опери и музикални театъра, 6 симфонични оркестъра, Държавната филхармония и други са предвидени кредити в размер на 1 100 000 000 лв. За народните библиотеки и музеи се предвиждат 64 000 000 лв. Всичко това най-красноречиво говори за големите грижи, които народната държава проявява към развитието на науката в нашата страна.

В бюджета са определени значителни кредити за развитието, укрепването и масовизацията на физическата култура и спорта. Указанията на БКП и Правителството за полагане специални грижи за укрепване здравето на подрастващите поколения и трудещите се намират отражение в бюджета чрез предвиденото на кредит от 831 000 000 лв.

За по-важните стопански сектори в бюджета се определят достатъчно средства за развитие на научноизследователската дейност и подготовката на кадри. Така по Министерството на земеделието се предвижда кредит от 533 000 000 лв. срещу 441 000 000 лв. за 1949 г. за поддържане и развитие на научноизследователското дело. Тук се включват изследователските институти, опитните станции и полета по растениевъдство, животновъдство и санитарно-ветеринарно дело. По същото ведомство са предвидени кредити в размер на 782 000 000 лв. за 27 земеделски гимназии, практически земеделски училища по полевъдство, животновъдство, градинарство, бубарство, овощарство, пчеларство, тютюнотехника, лозарство, винарство и млекокарство. По Министерството на горите се предвиждат 78 000 000 лв. за горско изследователско дело, горскостопански станции, а също и за пет горски, ловни и фабрично-заводски училища по дървообработване. По министерствата на индустрията и занаятите, електрификацията и мелнораците, мините и подземните богатства също се предвиждат необходимите кредити за издръжка на 130 фабрично-заводски училища и курсове с повече от 10 000 учащи се.

В групата за социално-културни мероприятия голям дял заемат кредитите по Министерството на народното здраве. Предвидените кредити в размер на 3 800 000 000 лв. са предназначени за усилване грижите по здравеопазването на народа, за засилване сектора на предпазната медицина, увеличаване мерките за борба с туберкулозата, създаване на нови средни медицински кадри и други.

Предвидените кредити в размер на 1 883 000 000 лв. по Министерството на труда и социалните грижи са предназначени за охраната на труда на работниците, издръжката на обществения за сираци, подпомагане на новобрачни семейства, подпомагане на пострадали борци от войната и фашизма и техните наследници, обзавеждане на младежки работнически домове и други социални мероприятия.

В групата за социално-културни мероприятия важно място заемат предвидените кредити за пенсии, помощи и обезщетения в случай на болест, злополука, инвалидност и старост. Вярна на основните принципи на Димитровската конституция, един от които е, че трудът е основен общественостопански фактор, народната власт осигурява издръжката на трудещите се в случаите, когато те се окажат неработоспособни поради болест, злополука, инвалидност и старост. В бюджетопроекта за 1950 г. се предвиждат 16 103 000 000 лв. кредити за изплащане пенсийте на 832 957 души пенсионери, от които 625 000 души са пенсионери — земеделски стопани. Само за земеделски пенсий бюджетопроектът предвижда над 6 000 000 000 лв. кредити. Големите кредити за пенсии, помощи и обезщетения показват грижите на народната власт за трудещите се.

По разходите за народната отбрана.

В единния бюджет на Народната република България за 1950 г. са предвидени кредити за народната отбрана в размер на 12 932 000 000 лв. Тия кредити почти не са увеличени в сравнение с 1949 г. и съставляват едва 7% от общо предвидените кредити по бюджета. Размерът на предвидените кредити за народна отбрана по бюджета за 1950 г. говори красноречиво, че българският народ желае само мир и творчество за построяване на социализма в своята страна в противовес на бясната военна подготовка в капиталистическите държави, бюджетите на военните разходи на които достигат астрономически цифри.

Предвидените малки кредити обаче не показват, че нашият народ не е готов да брани свободата и независимостта си, извоювани на 9 септември 1944 г. с цената на толкова кървави жертви. Опирайки се на своето морално-политическо единство и вътрешна сплотеност и на дружбата си с великия Съветски съюз, а също със страните с народна демокрация, българският народ е готов да отбие всяко посегателство против неговата свобода и независимост. Желанието на народите от социалистическия лагер е да се отдадат на мирно строителство, но и готовността им да бранят с всички сили и средства своята независимост от подпалвачите на нови войни бяха ясно изразени в доклада на др. Маленков по случай 32-годишнината на Великата октомврийска социалистическа революция с думите: „Ние не искаме война и ще направим всичко възможно, за да я предотвратим. Но нека никога да не смята, че ние сме изплашени от това, че подпалвачите на нова война дрънкат оръжиято. Не ние, а империалистите и агресорите трябва да се боят от войната. Какво показва историческият опит? Той показва, че Първата световна война, подпалена от империалистите, доведе до победата на Великата октомврийска социалистическа революция в нашата страна. Историческият опит показва по-нататък, че Втората световна война, подпалена от империалистите, доведе до установяването на народнодемократичен режим в редица страни на Централна и Югоизточна Европа, доведе до победата на великия китайски народ. Може ли да има някакво съмнение, че ако империалистите подпалят трета световна война, то тази война ще бъде гроб не вече за отделни капиталистически държави, а за целия световен капитализъм.“

По разходите за управление.

Разходите за издръжка на административно-управленческият апарат в републиканския бюджет за 1950 г. са предвидени в размер на 15 306 000 000 лв., които заедно с административно-управленческите разходи по бюджетите на народните съвети съставляват 13% от общо предвидените кредити по единния бюджет. В тези кредити са включени и кредитите за управлението на стопанските и социално-културните мероприятия, които са към бюджета. Макар че процентът за издръжка на управленческия апарат не показва прираст, а тенденция за намаление, налага се да се вземат мерки за по-големи икономии в административно-управленческите разходи. Много ведомства са все още претрупани с излишен персонал, работи се бюрократично, с много образци и формуляри, и не се уплътнява достатъчно работното време. Налага се отговорните ръководители на всички ведомства да провеждат безпощадна борба с изостаналите от миналото бюрократични навици, за да може да се създаде стегнат, гъвкав, компетентен и експедитивен апарат. Не трябва да се забравят думите на Георги Димитров, казани при приемане на единния бюджет за 1949 г.: „В щатовете, както видяхме, се предвидиха много служещи. Голямата част са нужни, без тях не може, но има и такива, които не са нужни. Те трябва да бъдат съкратени. Ръководителите на държавните учреждения, на предприятията и др. трябва да вземат необходимите мерки, щото да не остане нито един човек, който да не бъде на мястото си, който да се шлея и получава заплатата си, както е било в миналото и каквито случаи имаме за жалост и досега в нашия държавен апарат, в нашите държавни предприятия. Там, където може да се съкрати — да се съкращава решително и без колебание да се съкращава. И всеки човек, всеки служещ и работник да бъде на мястото си!“

Този повелителен завет на Г. Димитров определя задълженията на всеки държавен ръководител и изпълнител и трябва да стане живо дело.

По бюджетите на народните съвети.

В системата на единния бюджет на Народната република България важно място заемат бюджетите на народните съвети. Народните съвети като органи на държавната власт имат голямата задача да осъществяват всички мероприятия на тяхна територия от стопански, социален и културен характер. Във връзка с тия задачи към бюджетите на народните съвети преминаха служби и учреждения, които имат за задача непосредствено да обслужват народа и неговите всестранни нужди. По

бюджетите на народните съвети за 1950 г. са предвидени приходи и разходи на сума 45 813 000 000 лв., или с прираст спрямо изтеклата година 5 627 000 000 лв.

Увеличението на бюджетите на народните съвети се дължи на създаването на окръжните народни съвети, преминаването към народните съвети на някои учреждения и разширението на мероприятията по здравеопазването, народната просвета и други стопански и социални дейности на народните съвети, които ще разгледаме подробно при анализиране разходната част на бюджетите на народните съвети.

Приходите на народните съвети от 32 297 000 000 лв. за 1949 г. нарастват на 33 395 000 000 лв. за 1950 г., или показват прираст от 1 098 000 000 лв. Тази цифра не отразява действителния прираст на приходите на народните съвети в сравнение с 1949 г., понеже в бюджетите на последната година бяха включени бруто приходите от стокооборот на стопанските дейности, които за 1950 г. са показани като чист приходен резултат от стопанската дейност на обособените или необособените на самоиздръжка предприятия на народните съвети. Все пак, като се има предвид, че народните съвети ежегодно разширяват стопанската си дейност, като изместват частната инициатива и създават в борбата срещу частния спекулативен капитал нови социалистически предприятия на приходи за социалистическото натрупване. В това отношение народните съвети допуснаха редица грешки, които са причина за слабото нарастване на приходите. Значителна част от предприятията са недостатъчно организирани, ръководителите и служителите им имат бюрократично отношение към работата, предприятията не се снабдяват своевременно с материали, щатове им са претрупани с излишен персонал, липсва редовна счетоводна и касова отчетност, липсва борба за даване навременни и бързи услуги на населението, за снижение себестойността на продукцията и подобрене качеството на услугите.

В много предприятия работата се извършва стихийно и безпланово. Така например общинското стопанско предприятие „Хоремаг“ в град Никопол до 13 юли 1949 г. не е имало заведена нито една операциона бележка. Счетоводителят на общинското стопанско предприятие „Хоремаг“, с. Беляне, Свищовско, до 21 юли 1949 г. не е направил нищо в счетоводството, а прекарва цялото си работно време в касаницата, където продава месо. В общинското стопанско предприятие в с. Ореш, Свищовско, счетоводителят, който е с висше образование, до 22 юли 1949 г. не е приключил книгите за 1948 г. и не е пуснал нито една операциона бележка за 1949 г., а предпочита да прекара повечето си време в кръчмата. Общинските стопански предприятия в общините Световрачене, Искрец, Лакатник и други в Софийска околия са дали слаби стопански резултати и по решение на общинските управи са прехвърлени незаконно към всестранните кооперации в същите села. В общинското стопанско предприятие „Хоремаг“, с. Банки, е натрупан излишен персонал. Назначен е инспектор със заплатата 14 500 лв., който е студент по зъболекарство в София и в действителност не е извършил работата в предприятието. Щатът на общинското стопанско предприятие „Хоремаг“ в гр. Свищов е пренаситен с много счетоводен кадър, поради което на счетоводител се пада дневно не повече от 4—5 операционни бележки. Общинското стопанско предприятие в с. Костинброд, Софийско, при 4 мелници, 3 кръчми и содо-лимонадена работилница не е дало на народния съвет приходи за 1949 г. В с. Василевци, Ломско, аптеката е реализирала 400 000 лв. печалба до месец юли 1949 г., а мелницата и маслобойната, съставки от същото предприятие, не само че изяждат тази печалба, но и още 800 000 лв. оборотни средства. В село Ветрен, Пазарджишко, предприятието е доставило две рейсови коли за 4 200 000 лв., за ремонт на които е изхарчило още 400 000 лв. и пак се оказали негодни. Когато решават да ги продадат, предложили им 80 000 лв.

Не са малко случаите, при които общинските стопански предприятия използват незаконно отпуснатите им оборотни средства за извършване на извънпланови капиталовложения, като чрез това парализират стопанската си дейност. Така общинското предприятие „Ветеринарна служба“ в гр. Габрово е инвестирало оборотните си средства в постройка на краварник и е дошло до положение да не може да закупи месо, необходимо за изхранването на този работнически център.

Общинското стопанско предприятие „Комбинат Каварненски подем“ е закупило с отпуснатите му оборотни средства една лека кола и разходвало 600 000 000 лв. за постройка на фурна.

Много от ръководителите на стопанските предприятия имат неправилно схващане, че излизането на самоиздръжка представлява пълна автономност и че управите на народните съвети, към които е предприятието, не могат да вземат участие в управлението на същото. Самоиздръжката на предприятията представлява метод на управление на същите и трябва час по-скоро да се ликвидира с пакостното схващане за автономия на предприятията. Управите на народните съвети трябва активно да ръководят и контролират цялостната стопанска дейност на предприятията си на самоиздръжка.

Налага се управите на народните съвети, ръководителите на предприятията и персоналет при същите през 1950 г. да вземат решителни мерки и положат максимум усилия за потягане на трудовата дисциплина в предприятията, увеличаване производителността на труда, повишаване качеството на продукцията и услугите, снижаване на себестойността им и провеждане на най-строг режим на икономии.

По произход приходите на народните съвети са предвидени да постъпят, както следва:

а) от стопанска дейност	— 12 067 млн. лв. 36%
в това число от оборота — отчисление	— 5 491 „ „ 0,2%
б) данъци	— 8 872 „ „ 26,4%
в) такси	— 7 028 „ „ 21,2%
г) глоби и лихви	— 503 „ „ 1,5%
д) други разходи	— 4 925 „ „ 14,7%

При преглеждане произхода на предвидените приходи се вижда, че приходите от стопанската дейност вземат вече значителен дял в приходната част на бюджетите на народните съвети. Отчисленията от оборота, които по своята същност представляват приходи от засиления стопански обем, заедно с приходите от стопанските дейности на народните съвети представляват общ процент от приходите 36,2%, което е повече от една трета част от всички собствени приходи на народните съвети.

По бюджетите на народните съвети за 1950 г. не се предвиждат никакви увеличения на данъчното бреме на населението. Събирането на данъците обаче не винаги е на необходимата висота, поради което постъпленията от данъци изостават и се явяват недобори. Управите на народните съвети не вземат мерки и не водят разяснителна работа за внедряване у населението на съзнание за точно изпълнение на данъчните задължения към народната република. Финансовите органи при народните съвети, които са натоварени със събирането на приходите, често се използват за ръководство на административни служби, участие в кампании по посяване, прибиране на храни и други. Така например бирниците в общинските народни съвети в Речица, Чокоба и Самуилово, Сливенска околия, са били отклонени от пряката им служебна работа по събирането на приходите в продължение на 30—35 дни и са изпратени в други общини от същата околия по проверка на засетите площи.

Управите на народните съвети на много места не проявяват достатъчно интерес към събирането на приходите, а са изоставили тази задача най-често на личната инициатива на бирниците, върху които не упражняват никакъв контрол. Например в село Речица, Сливенско, не са нанесени данъчните партиди от 1948 г., а данъците се събират от бирника по списък.

Министерството на финансите отчита допуснатите слабости по събирането на приходите на народните съвети и като свои грешки и през 1950 г. ще вземе решителни мерки за повишаване квалификацията на финансовите служители и активизиране дейността им по събирането на приходите. Министерството смята, че управите на народните съвети от своя страна трябва да направят всичко необходимо за ликвидиране на допуснатите слабости, като вземат дейно участие в осъществяването на важната задача по събирането на приходите, облягайки се на широките слоеве на трудещото се население и политическите и масови обществени организации.

Трябва да ви кажа, другари народни представители и народни представителки, че от тези 14—15 милиарда лв. събираеми недобори ние предвиждаме в бюджета за 1950 г. над 4 000 000 000 лв. Обаче това е минимумът. Не може да имаме повече от 10—15% недобори. А това означава през 1950 г. да си запретнем ръкавите и да съберем минимум 10 милиарда лева от тези недобори, за да можем през идущата година да ликвидираме с това изоставане на това перо в нашата данъчна политика. За отбелязване е, че повече от 6 милиарда лева недобори са от данъка върху общия доход. А както знаете, с данък върху общия доход се облагат по-заможните слоеве от населението. Това говори за известна слабост на финансовите органи, но то говори и за недостатъчното внимание, което партийните и държавните органи по места — народните съвети — проявяват към тая важна функция в нашата държавна политика.

Освен собствените приходи на народните съвети в приходната част на бюджетите на същите се предвижда да постъпят субсидии в размер на 13 303 000 000 лв., които съставляват 28% от бруто приходите на народните съвети. В сравнение с бюджета за 1949 г. сумата на субсидията от бюджета на Народната република към бюджетите на народните съвети е нараствала с 5 491 000 000 лв., което се дължи на откриването на окръжните народни съвети, които през 1950 г. нямат собствени приходи, а са изцяло на издръжка от субсидия, както и от прехвърляне на нови предприятия към народните съвети и разрастването на съществуващите такива.

Предвидените разходи за народните съвети по единния бюджет на Народната република България за 1950 г. възлизат на 45 813 000 000 лв. В сравнение с разходите за 1949 г. разходите за 1950 г. са предвидени с повишение от 5 627 000 000 лв. Прирастът им се дължи на следните причини:

1. Създаване на окръжните народни съвети, с което се завърши демократичното преустройство на Народната република България, за издръжката на които се предвиждат 2 482 000 000 лева.

2. Разрешаване на мероприятията по общинските и околийските народни съвети — 4 638 000 000 лв.

3. Увеличение на запланираните (лимитни) капиталовложения на народните съвети — 1 000 000 000 лв.

4. Предвидени кредити за извънлимитни капиталовложения за подпомагане на пострадалите от сушата околии — 1 078 000 000 лв., или общо увеличение на разходите — 9 198 000 000 лв. Разликата между действителното увеличение на бюджетите и възникналите увеличения от новите мероприятия и служби се покрива от намалението на административните разходи на на-

родните съвети, постигнато при преглеждането на бюджетите, и от излизането от народните съвети на театрите, оперите и оркестрите.

По предназначение разходите на народните съвети се разпределят така:

1. За народното стопанство — земеделие, местна индустрия и занаяти, комунално стопанство и благоустройство, търговия и продоволствие и мелiorации — се предвиждат 8 882 000 000 лева.

В сравнение с 1949 г. разходите за народно стопанство на народните съвети са увеличени по следните сектори: по земеделието 100 000 000 лв. — за увеличение на услугите по земеделието, животновъдството и ветеринарното дело независимо от преминаването на районните служби за земеустройство, аграрна реформа и кадастър от бюджета на Министерството на земеделието към окръжните народни съвети.

По комуналното стопанство — преминаване на районните технически служби от бюджета на МКСБ към бюджетите на окръжните народни съвети с 315 служители.

По търговията и продоволствието — създаване на нови служби по континенти и карти към общинските народни съвети въз основа на третото постановление на Министерския съвет от 3. XII. 1949 г. с 304 служители, от което идва прираст на разходите с 45 000 000 лв.

2. За социални и културни мероприятия — народна просвета, народно здраве, физическа култура и спорт, труд и социални грижи, изкуство и култура — са предвидени 23 318 000 000 лева.

В сравнение с 1949 г. разходите на народните съвети за социални и културни мероприятия са увеличени в следните сектори:

По народната просвета — увеличение броя на първоначалните учители от 30 330 на 33 002, или с 2672 учители, което заедно с процентното увеличение на учителските заплати, дадено с IV-то постановление на Министерския съвет от 24. VIII. 1949 г., дава прираст на разходите в размер на 1 500 000 000 лв.

Откриване на нови 233 полудневни детски градини с 408 групи и 14 300 деца и 408 учители — което дава прираст на разходите 62 000 000 лв.

Откриването на нови 59 целодневни детски градини със 125 групи, 2000 деца и 292 учители — което дава прираст на разходите 88 000 000 лв.

Откриване на пет нови седмични детски градини с 18 групи, 540 деца и 36 учители — което дава прираст на разходите 19 000 000 лв.

Откриване на нови 16 дома „Септемврийче“ — което дава прираст 40 000 000 лв. Преминаването изцяло, организирането и финансирането на летищата на „Септемврийче“ и средношколската младеж към народните съвети — което дава прираст на разходите в сравнение с 1949 г. 397 000 000 лв.

Всички тия мероприятия подчертават големите грижи на народната власт за възпитанието и обучението на подрастващите поколения и са в изпълнение на постановлението на Министерския съвет и ЦК на БКП по състоянието и работата на Министерството на народната просвета. С откриването на нови детски градини и домове се обезпечават спокойствието на трудещите се майки, заети в производството, за чийто деца Народната република полага специални грижи. С увеличение броя на учителите се получава възможност да се обхванат всички деца, подлежащи на задължително обучение, и се ликвидира окончателно неграмотността.

Значителен прираст на кредитите се явява и по отношение полаганите грижи от народната власт за развитие на физическата култура и спорта.

По народното здраве — засилване сектора на санитарно-противоепидемичното дело — което дава прираст на разходите с 26 000 000 лв.

Преминаване на поликлиниките от бюджета на Министерството на народното здраве към бюджетите на народните съвети — което дава прираст в размер на 500 000 000 лв.

Увеличение на леглата в местните и районните болници и осигуряване на достатъчно персонал за правилното обслужване на болните — което дава прираст на разходите в размер на 132 000 000 лв.

Увеличение на леглата в родилните домове, акушеро-гинекологическите болници, дневните, седмични и сезонни детски ясли — което дава прираст на разходите с 89 000 000 лв.

Увеличение на леглата на противотуберкулозните стационари и здравния персонал, зает в борбата срещу туберкулозата — което дава прираст на разходите в размер на 108 000 000 лв.

Увеличение броя на участъковите служби — лекари, зъболекари, среден медицински персонал, родилни пунктове и други — което дава прираст в разходите с 32 000 000 лв.

С предвиждането на тия нови мероприятия по бюджетите на народните съвети в сектора на народното здраве се засилват грижите на народната власт за здравеопазването на народа, като успоредно с това здравните учреждения и институти се снемат близко до населението с оглед да го обслужват най-бързо, качествено и навреме. С бюджетите за 1950 г. е даден значителен превес в предпазната медицина чрез откриването на санипидстанции, засилване здравния персонал по хигиената и други мероприятия, целящи предпазване на здравето на народа.

3. За управление — предвидени са разходи 11 423 000 000 лв. В тия разходи са предвидени кредити за издръжка на управите и управленческия апарат на всички сектори. В сравнение с бюд-

жета за 1949 г. се явява увеличение на разходите за управление на народните съвети поради създаването на окръжните народни съвети. Общо взето обаче, разходите за управление на отделните сектори в народните съвети са намалени чрез намаляване щатните единици на управленческия апарат и кредитите за веществени разходи на управлението. Въпреки постигнатите резултати в това направление не може да се мисли, че е направено необходимото за създаване на стегнат, икономичен управленчески апарат в народните съвети. Управите на народните съвети и ръководствата на отделните министерства, които имат подведомствени служби в народните съвети, проявяват непрестанен стремеж към раздуване на щатове вместо чрез повишаване квалификацията на служителите и производителността на труда им да се мъчат да обхванат новите задачи. Налага се през бюджетната 1950 г. съответните ръководства да ревизират становището си в това направление и почнат решителна борба за повишаване производителността и качеството на труда на административния апарат за сметка на неговото количество. Налага се също отделните министерства да опростят системата на отношенията си със службите при народните съвети, която при сегашното състояние на нещата в много отношения е претоварена с много бюрократичен баласт от сведения, образци и пр.

4. За други разходи — предвидени са 436 000 000 лв. В тази група влизат разходите за погасяване задълженията на народните съвети и отпускане оборотни и основни средства на предприятията им.

5. За резервен фонд — предвидени са 1 754 000 000 лв. Тези кредити имат за цел да покрият нововъзникналите нужди през течение на годината.

В разходите по отделните групи на бюджетите на народните съвети са включени и кредитите за лимитни и извънлимитни капиталовложения в размер на 10 302 000 000 лв., което представлява 22,5% от всичко предвидени кредити по бюджетите на народните съвети. Големият процент на отделните кредити за капиталовложения сам по себе си красноречиво говори за творчески характер на бюджетите на народните съвети. В редицата големи мероприятия по строителството на народните съвети заслужава да се отбележат следните:

По линията на комуналното строителство — водоснабдяването на растящите големи индустриални центрове Димитровград, Пловдив, Стара Загора, Габрово, голям брой селища в граничните райони и вътрешността, за което ще бъдат инвестирани към 500 000 000 лв.; канализационни мероприятия, за които ще се разходват над 180 000 000 лв.; подобряване и модернизирание хлебопроизводството с постройка на големи хлебозаводи в Пловдив, Димитровград, Плевен и редица модерни хлебопекарници и комбинати в по-малките селища, за което ще бъдат изразходвани над 180 000 000 лв.; жилищно строителство, за което ще бъдат инвестирани 220 000 000 лв.; зелено строителство с изграждането на 12 лесопарка, 37 квартални градини, 81 километра улично озеленяване, 22 парка, 2 защитни пояса и много други. Предвиждат се също големи кредити за постройка на нови улици, паважи, шосировки, тротоари, мостове и други.

По линията на народната просвета се предвижда довършване постройката на 104 основни училища и прогимназии, 5 пансиона за ученици, 5 малцинствени училища, 6 детски летовища, 19 детски дома и други.

По линията на народното здраве се предвижда завършване постройката на 114 здравни дома, районни болници, диспансери и други здравни заведения, както и много постройки, основни ремонти и обзавеждане на съществуващите здравни заведения.

Трябва да се подчертае, че кредитите за капиталовложения на народните съвети по бюджета за 1950 г. са насочени за строителство предимно в изостаналите и граничните райони, като Горна Джумая, Ивайловград, Исперих, Първомай, Свиленград, Сандански, Неврокоп, Тополовград, Димитровград и др.

Освен предвидените разходи за собствени нужди на народните съвети в бюджетите на същите за 1950 г. се предвиждат и вноски към бюджета на Народната република в размер на 855 000 000 лв. В сравнение с бюджета за 1949 г. вноските на народните съвети към бюджета на Народната република са нараснали с 808 000 000 лв. В системата на единния бюджет на Народната република преливането на средствата от държавата към окръжните, околийските и общинските народни съвети и обратно дава възможност средствата да се насочват там, където има най-голяма нужда от тях за осъществяване социалистическото строителство, както и да се премахне различието между бедни и богати народни съвети. Така по бюджета за 1950 г. се вземат от народните съвети посочените вноски там, където се явяват излишни средства, и се насочват към бюджета на държавата, която от своя страна отчислява субсидия за народните съвети, чийто приходи не са достатъчни, за да покрият плано-во предвидените нужди.

Изпълнението на бюджетите на народните съвети за изтеклата 1949 г. показва, че много от околийските и общинските народни съвети са регистрирали значителен напредък в сравнение с 1948 г. В редица околийски и общински народни съвети, които по-рано изоставаха в изпълнението на бюджета, през изтеклата година не само че изпълниха 100% бюджетното си упражненение, но получиха и превишения. В това число могат да се отбележат градските народни съвети в София, Пловдив, Бургас, Русе и околийските народни съвети в Горна Оряховица, Габрово, Бургас и Димитрово.

Така приходната част на бюджета на Столичния народен съвет за 1949 г. е утвърдена на 6 739 000 000 лв., а са реализирани приходи 7 945 000 000 лв., или с 1 208 000 000 лв. в повече. От предвидените разходи са направени 106 000 000 лв. икономии, вследствие на което бюджетът е приключен с 1 312 000 000 лв. излишък. При това съветът е изпълнил всички заплауванни мероприятия, по-съществени от които са: павирани, шосирани и поправени улици 235 000 кв. м, поставени бордюри 27 км и тротоари 26 000 кв. м, на обща стойност 504 000 000 лв.; водопроводи — 17 км на стойност 55 000 000 лв.; канали — 15 км на стойност 80 000 000 лв.; тролейбусна мрежа — 5 км, двоен релсов път — 3 км; разни архитектурни строежи, машини и съоръжения — 800 000 000 лв. и редица други.

Град Сталин при бюджет за 1949 г. 666 000 000 лв., от които субсидия от бюджета на държавата 26 000 000 лв., е задоволил всички свои нужди със собствени приходи и приключва годината с излишък от 106 000 000 лв. Русенският градски народен съвет при бюджет 508 000 000 лв. и допълнително разрешени кредити 70 000 000 лв. приключва годината с излишък 200 000 000 лв. Градският народен съвет в Пловдив при бюджет 1 055 000 000 лв., от които субсидия от бюджета на държавата 71 000 000 лв., реализира приходи 1 158 000 000 лв., без да получи предвидената вноска от бюджета на Републиката. Околийският народен съвет в гр. Горна Оряховица, след като внесе предвидената вноска към бюджета на държавата от 14 000 000 лв., приключва годината с 200 000 000 лв. излишък. Околийският народен съвет в гр. Димитрово, след като внесе предвидената вноска към бюджета на държавата от 16 000 000 лв., приключва годината с 60 000 000 лв. излишък. Околийският народен съвет в гр. Бургас посреща разходите си със собствени средства и реализира излишък от 5 000 000 лв., без да ползува предвидената вноска от държавния бюджет в размер на 47 000 000 лв.

Все пак има народни съвети, като Дулово, Неврокоп, Омуртаг, Балчик, Поморие, Котел, Пирдоп и др., в които финансовата работа не се оценява достатъчно и в течение на годината не са направили необходимото да обезпечат правилното изпълнение на бюджета. В тия народни съвети, както и в редица други в по-малка степен не са положени достатъчно грижи за контролиране постъпването на общинските народни бюджети, не са провели достатъчно борба за целесъобразно и икономично разходване на бюджетните средства и са планирали слабо както приходите, така и разходите си.

Налага се народните съвети коренно да изменят отношението си към изпълнението на бюджета.

Трябва да се признае обаче, че за изоставането на финансовата работа на отделните народни съвети има вина и Министерството на финансите. Министерството досега повече се е занимавало със съставянето на бюджета и не е обръщало достатъчно внимание за изпълнението на бюджетите на народните съвети. В края на изтеклата година работата по проверките и оказване на помощ на местните финансови органи за правилното изпълнение на бюджетите беше засилена, но в това направление е направено все още малко. Министерството взема мерки, за да засили за в бъдеще своята дейност за подпомагане на местните финансови органи, за да може изпълнението на бюджетите на народните съвети за 1950 г. да се извърши образцово.

Особености на бюджета за 1950 г.

Другарки и другари народни представители! В различие от бюджета за 1949 г. единният бюджет на Народната република България съдържа следните особености:

1. Финансирането на лимитните капиталовложения е установено във основа на лимитите, приети от специалната комисия при Министерския съвет. Финансирането е изчислено, без да се изключват от лимита стойностите на вносните машини, които ще се получат през 1950 г. на кредит на обща сума 11 363 000 000 лв.

2. Предвижда се отлагане за една година изплащането на отчуждения едър земеделски инвентар.

3. В бюджета на Министерството на финансите са включени кредити в размер на 770 000 000 лв. за изплащане лихвите по безлихвените заеми, дадени с разни постановления на Министерския съвет по линията на Министерството на земеделието.

4. Включени са 226 000 000 лв. за изплащане на отчуждения във връзка с дейността на отделни министерства — на електрификацията, горите и др.

Изобщо трябва да се подчертае, че всички средства, необходими за разплащане на държавата от подобен род, са централизирани в бюджета на Министерството на финансите с цел да се установи строг контрол за правилността и своевременността на разплащанията.

5. Поради изключителното разнообразие, което съществуваше досега във финансиране на мероприятията, свързани с обезпечаване на бюджетите за сметка на материално-битовото подпомагане на държавните служители, се възприехо съвместно с ОРПС няколко нови принципни положения, а именно:

а) да се предвиди в бюджета снабдяване с униформено облекло на служителите, естеството на работата на които налага да бъдат задължително униформени. За такива служители се считат: милиционери, прислужници, колари, шофьори и други такива категории. За останалите служители с основна месечна

заплата до 13 500 лв. в бюджета се предвиждат 4500 лв. годишно като прибавка към годишната заплата;

б) за повишаване културното равнище на служителите, за осигуряване на почивките им, за развитие на физическата култура и спорта между тях, както и за поощряване ударниците, рационализаторите и отличниците в бюджета са предвидени кредити в размер по 1200 лв. годишно на служител;

в) определя се еднакъв кредит за режийни разходи на столюващите служители в размер до 5000 лв. годишно.

Основната финансова линия на народната държава е левът да бъде единственият измерител на труда на всеки. Не трябва никога да не забравят знаменателните думи, които Г. Димитров произнесе на Петия конгрес на партията: „В нова България мястото на всеки един от нас ще се определя не от името и произхода му, не от приказките му, не от мнението, което той има за себе си, а изключително от неговия труд, от онова, което той допринася на дело за стопанския, културния и обществената напредък на своя народ.“ В това отношение не може да има у нас никакъв друг критерий.

Това е така, защото трудът е единствената мярка за определяне качествата на гражданина. Всеки ще се стреми да получи повече. А за да получи повече, ще трябва да работи повече — т. е. да даде по-голямо количество и по-добро качество. Заплата трябва да стане главният стимул за повдигане квалификацията. Квалифицираният труд се цени повече, защото дава по-голямо количество и по-високо качество. Системното понижаване себестойността на продукцията, поевтиняването цените на стоките и услугите — всичко това се постига с по-голямата квалификация на труда. А точно това иска да получи народната власт. Ето защо всякакви натурални възнаграждения все повече и повече ще отпаднат и трябва да отпаднат. Има още на много места безплатни квартири, отопление, осветление, вода и др. за служители с малки и с по-големи заплати и за сметка на учрежденията и предприятията, което е неправилно. Всеки трябва да си плаща услугите, които му се дават. Само тогава той ще цени нашия народен лев.

Трябва да се има предвид, че парите са едно важно оръжие в ръцете на народната власт, един важен инструмент, който, ако умело се насочва и употребява, носи добри резултати на народната власт и нанася съкрушителен удар на нейните врагове.

За да станат парите истинско оръжие в ръцете на народната власт, ние трябва да заздравим лева, да се обръщаме с особено внимание към народната пара, да следим къде тя се харчи, къде отива, да бъдем добри стопани. Това може да стане само при най-строг режим на икономии. Тук трябва да си спомним думите на нашия вожд Г. Димитров, който каза: „Провеждайки строг режим на икономии във всичко — в държавния апарат и в народното стопанство — икономии на храни и фураж, на материали, на въглища и електроенергия, икономии на труд и време, установявайки строга отчетност и контрол, Правителството ще положи усилия и ще направи всичко необходимо, за да осигури и напред здравината на българския лев.“

Ние трябва да превъплътим този завет на Г. Димитров в живо дело, защото на нас ни са нужни огромни средства за изпълнение на нашия народностопански план. Ние строим много нови обекти; няма град, няма село в Народната република България, където да не се строи предприятие, училище, болница и т. н.

Укрепването на лева — това е генералната линия на Българската комунистическа партия и на народното Правителство в областта на финансите.

Развитието на нашето банково дело

След победата на 9 септември 1944 г., постигната с решаващата помощ на Съветската армия, и настъпилите основни икономически преобразования нашият народ смело тръгна по пътя на социалистическото строителство. Едно от най-важните революционни мероприятия за нашата икономика, извършено от народната държава, е национализацията на индустрията, мините и банковото дело.

Изграждането на единна банкова система е необходимо условие за построяването на социализма у нас. Гениалният Ленин казва: „Единна, най-крупна от крупните държавни банки, с отделения във всяка община, при всяка фабрика — това е 9/10 социалистически апарат, това е общодържавно счетоводство, общодържавен отчет на производството и разпределението на продуктите, това е, така да се каже, нещо като скелет на социалистическото общество.“ Банковата система при капитализма се поражда стихийно и анархистично, а при социализма — планоно. Тя играе ролята на контрол чрез лева; същата спомага за разгръщане и развитие на производителните сили. При национализацията на банковото дело банките се изтръгват от ръцете на капиталистическата класа и се предоставят в ръцете на народа като мощно оръжие за социалистическото строителство.

Реорганизацията на банковото дело в нашата страна бе извършена със Закона за банките от 27 декември 1947 г. Основните начала, на които почива този закон, тласнаха преустройството на банковата система на социалистически основи. Народната власт национализира 31 частни банки, които служеха като икономическа опора на българските и чуждите капиталисти. След историческата победа на 9 септември 1944 г. се спря проникването на чуждия грабителски и експлоататорски капитал

в нашето стопанство. Десетки години той е изсмуквал жизнените сили на работническата класа и трудовото селячество, като плодовете на техния труд е изкупувал на безценница за сметка на нови печалби и капиталистически натрупвания. 9 септември освободи един път завинаги нашата страна от зависимостта на чуждия капитал.

Вследствие провеждането на това крупно и революционно мероприятие — национализацията на банките — в страната се създадоха два кредитни института: Българската народна банка и Българската инвестиционна банка.

Българска народна банка има за задача да организира ресурсите в стопанството, предназначени за финансиране и кредитиране на стокооборота, както и да се грижи за паричното обръщение, получавайки монополното право на емисионен институт.

Българската инвестиционна банка получи задача да мобилизира ресурсите, предназначени за финансиране и кредитиране на капитални вложения, както и да контролира за правилното изразходване на народните средства, предназначени за строителството.

Освен това запази се самостоятелното съществуване и кооперативният характер на популярните банки под пълния контрол на Българската народна банка като акумулатори на народната спестовност. Влоговете и кредитната дейност на всеотдайните кооперации се обхваща от банковите представителства при същите. Като звено в банковата система се явява Пощенската спестовна каса, която добре се справя с влогонабирането и спестовността.

Нашият народ е известен със своето рядко трудолюбие и спестовност и въпреки тези му ценни качества той е тънел в мизерия и нищета. В миналото средствата от народната спестовност са били използвани за укрепване господството на управляващата класа. При властта на Отечествения фронт народните спестявания се използват само за народоползни цели. Народните спестявания се насочват към строителство и производство. И оттук се създават условия за засилване на народното благоденствие.

Работническата класа и трудовото селячество са поели здрав в своите ръце влогонабирането и народната спестовност. Българската народна банка е въвела новите форми на социалистическата спестовност — работническите срочни влогове, които се посрещат много добре от трудещите се в нашата страна. Влоговете са напълно гарантирани от държавата, а тайната е абсолютно запазена чрез специален закон.

Според Калинин спестовността — това е комунистическа черта; а Ленин и Сталин са подчертали необходимостта от осъществяване даже и на най-незначителни по размер спестявания за посрещане нуждите на социалистическото строителство. В Съветския съюз са създадени специални спестовни каси.

За голямото значение на спестовността нашият непрежалим вожд и учител Георги Димитров казва: „Народните спестявания са могъщ фактор за стопанското възможване на нашата страна. Те са извънредно ценен източник за кредитиране на народното ни стопанство и могъщ дотък за по-нататъшното стабилизиране на нашата национална монета.“

Изминаха две години от национализирането на банковото дело у нас. Но и в този двегодишен период банковата система, респ. Българската народна банка, вместо да се укрепи и постави своята работа на планови начала и банката да се превърне в един истински касиер и счетоводител на народното стопанство, същата непланимерно е извършвала цялостната банкова дейност. Вредителството на враговете на народа Стефанов и Цончев тук особено силно се е проявило. Саботажническата работа на шпионажът на Иван Стефанов и бившия управител на Българската народна банка Цоню Цончев са пречили на Българската народна банка да се издигне в един истински народен социалистически банков институт. Нещо повече, с въвеждането на чековата система — „банковия чек“ — те успяха да създадат недоволство сред населението и затрудняваха стокооборота и т. н. След разкриването до дъно, отстраняването и обезвредяването на тази вредителска банда пред банковата система, респ. Българската народна банка, е разкрит пътят за бързо преустройство и поставяне на банката на социалистически релси, ползвайки се непрекъснато от богатия опит на банковото дело във великия Съветски съюз.

На Българската народна банка, преустроена по новому, ѝ предстоят важни и отговорни задачи за пълно и всеотдайно мобилизиране на финансовите източници, за организиране на плановото кредитиране и финансиране на стопанството и за създаване на здрав и ефикасен контрол при изпълнението на производствено-финансовите и търговско-финансови планове.

Българската народна банка трябва да насочи своите усилия към цялостно планиране на банковата дейност чрез кредитния и касовия план. По този начин дейността на банката ще бъде подчинена и непосредствено свързана с народностопанския план, насочена към развитието на производителните сили на страната. Изработването на кредитния и касовия план ще даде възможност на банката активно да въздейства за регулиране на паричното обръщение съобразно нуждите на стопанството от пари, както и ще постави на планови начала усилията на банката за мобилизиране на финансовите ресурси. С кредитния и касовия план на Българската народна банка, утвърден от Министерския съвет, ще се тури край на разточителството с народните средства, ще се тури нашата Народна банка в служба на народните интереси.

Втората важна задача, която стои пред Българската народна банка, е уреждане начина за разплащанията между предприятията, учрежденията и организациите. При това уреждане ще се получи възможност за пълно осъществяване на принципа за премахване на стоковото и паричното кредитиране извън банковата система и въвеждането на безкасовите плащания между предприятията, учрежденията и организациите. Така банката ще се превърне в един център на разплащане между предприятията. Този начин води към широко внедряване на безкасовите плащания и провеждане на общодържавен контрол върху целокупното стопанство. Само по този начин левът ще се превърне в един решавач контрол при изпълнението на народностопанските планове.

Банката е призвана да проведе най-строг контрол при изразходване на фонда на работната заплата. Неправилното изразходване на фонда на работната заплата води към редица ненормални явления, като наличие на излишна работна сила, неправилното ѝ използване, неправилна организация на труда и др. Българската народна банка трябва да стане един от най-важните блюстители на финансовата дисциплина в Народната република България.

За засилване на финансовата и банковата дисциплина пред Българската народна банка стои провеждането на системата от мероприятия, като внедряването на договорното начало при уреждане на взаимоотношенията, възникнали между предприятията, учрежденията и организациите, както и цялостно преустройство на апарата на банката с оглед на нейните контролни функции в народното стопанство. Контролът чрез лева, с който е натоварена Българската народна банка, представлява централният нерв в банковата дейност. Контролът чрез лева представлява могъщо средство за изпълнението и преизпълнението на плана, както и за укрепване рентабилността на предприятията.

Контролът на лева трябва да стане основния ръководен принцип в цялата дейност на Българската народна банка. Това иска от нея народната държава — това трябва да стане и то ще стане.

Задачи по изпълнението на бюджета за 1950 г.

Другарки и другари народни представители! Единият бюджет на Народната република България за 1950 г. поставя пред финансовите органи, както и пред всички останали органи на държавната власт, пред политическите и обществените организации и предприятията редица важни и отговорни задачи, от правилното разрешение на които зависи изпълнението на бюджета.

Централната задача, която стои пред всички министерства, окръжни, околийски и общински народни съвети, предприятия и организации на самоиздръжка, е решително провеждане на най-строг режим на икономии с оглед не само да не се допускат преразходи от какъвто и да е характер, а да се постигнат максимални икономии на средства и чрез това укрепване на лева и финансово заздравяване на народното стопанство. Необходима е безпощадна борба с всякакви излишества, разточителство, с нехайното и безстопанствено отношение към народните средства, за да могат те да се насочат към засилване на основните фондове на производството и оттам да се върнат стократно увеличени за благото на трудещите се. Необходима е непрестанна грижа за съкращаване на консумативните административно-управленчески разходи и намаляване числеността на апарата за сметка на увеличената производителност на труда, получавана чрез непрестанно и упорито усъвършенстване за сметка на повишаване служебната квалификация на държавните служители, уплътняване на работното им време и повдигане производителността на техния труд. Всеки български гражданин трябва да помни, че колкото по-строго се провежда режимът на икономии, толкова по-здраво ще се укрепва стойността на лева и ще расте благосъстоянието на народа.

Всячки ръководители, работници и служители от нашите стопански предприятия и организации да направят сили за увеличаване количеството на продукцията и подобряване на качеството, за увеличаване производителността на труда, за снижаване на себестойността на продукцията, защото ръстът на нашето производство по количество и по качество се явява решаваща гаранция за стабилността на нашия лев. Непрестанно увеличаващата се устойчивост на лева ще даде възможност за пълното възнаграждение на вложения в производството труд, ще стимулира производителността му, ще увеличава обема на производството и ще засилва ежегодното ръста на социалистическото натрупване. Министерството на финансите и всички финансови институти в страната трябва да поставят в центъра на своята работа през 1950 г. задачите по укрепването на лева и паричното обръщение, заздравяване финансовото състояние на промишлените и други отрасли на народното стопанство и значително ускоряване обръщаемостта на средствата, за да може чрез увеличаващата се покупателна сила на лева да се въздейства за намаляване на цените, увеличаване на спестовността и повишаване на жизнения уровень на трудещите се.

За да бъдат изтеглени повече средства за държавния бюджет и особено от селското население, без да бъдат намалени контингентите на регламентираното снабдяване на населението под нивото на 1949 г. на някои главни произведения, ще се увеличи контингентите за продаване на населението по свободни цени от 3%, както това е било през 1949 г. към общия стокооборот,

на 8 — 10%. Увеличението на контингента за продажба на свободни високи цени до 10% да обхване следните главни произведения: памучни тъкани, вълнени тъкани, копринени тъкани, копринен и вълнен трикотаж, чорапи, обувки, гащи, щушони, цървули, сандали, сапун, кревати, домашни съдове, печки, велосипеди, строителни материали, отпускани на населението, като цимент, каменинови тръби, дъски, греди, изолационни проводници, черни метали, гвоздеи, стъкла, са прозорци и др., да се продават само на високи цени.

На състояния се неотдавна Януарски пленум на ЦК на БКП др. Вълко Червенков, секретар на ЦК на БКП и председател на Министерския съвет на Народната република България, в доклада си за основните поуки от разкриването на трайчкостовската банда и борбата за нейния разгром каза: „С най-голяма енергия трябва да се заловим да отстраним слабостите в нашата работа. Да отстраним условията, които благоприятствуват на вражеската работа, за да можем да разбием враговете на пух и прах, да осигурим постоянен стопански подем, да подобрим материалното и културното положение на трудещите се, да гласнем далеч напред социалистическото строителство в нашата страна.“

Черпейки поука от направените изводи на Юлския пленум през 1949 г. и на Януарския пленум през настоящата година на ЦК на БКП, Министерството на финансите, което е повикано да провежда правилно финансовата политика на народната власт, си поставя за осъществяване през 1950 г. следните важни и неотложни задачи:

1. Да извърши основен преглед на съществуващото финансово законодателство и да внесе предложения за неговото изменение или подобрене, основавайки се на богатия съветски опит в тази област. Финансовото законодателство трябва да служи като важен инструмент при провеждане на генералната линия на БКП и народната държава във финансовата област в преходния период от капитализма към социализма, като тя се насочи главно към ограничаване и изгласване на капиталистическите елементи от заеманите от тях позиции до пълното им ликвидиране, към укрепване на съюза между работническата класа и трудещите се селяни — този висш принцип на пролетарската диктатура — да съдействува на политиката за доброволното навлизане на трудещите се селски маси в ТКЗС и на занаятчиите в трудовите занаятчийски кооперации, да спомага за провеждането на принципа за правилното съчетаване на личните и обществените интереси на кооперираното население, да спомага за укрепване на народната демокрация у нас.

2. Да проведе решителна борба по ликвидация на недоборите на данъците, провеждайки систематична работа сред данъкоплатците, и вземе строги мерки по отношение на злостните нарушители на финансовите разпоредби. Събирането на данъците и недоборите ще трябва коренно да се преустрои на базата на създаване непосредствена и непрекъсната връзка на финансовите органи с местните органи на властта, партийни, обществено-политически и професионални организации и с държавните предприятия. Поотделно и общо тази връзка трябва да се установи и утвърди като нов метод на облагане и събиране на държавните приходи. На събирането на данъците не бива повече да се гледа като на обикновен технически процес, а като на твърде важен политико-обществен въпрос, особено по време на ликвидиране на капиталистическите елементи както в града, така и в селото.

3. Да пристъпи веднага към коренна реорганизация на контролно-ревизионната работа, като комплектува кадъра на ревизорите с честни, опитни и делови финансови служители. Борбата за непрестанно снижаване на себестойността, въвеж-

дане на строг режим на икономии на материали и парични средства срещу разхищението в държавния апарат и стопанските организации и поддържането на строга финансова дисциплина е немислима без здрав финансов контрол, провеждан от висококвалифицирани, делови и верни на народните интереси служители.

4. Да подобри качеството на финансовото ни планиране и да провежда систематическа работа по установяване на допълнителни приходни източници по бюджета и с оглед хода на изпълнението му да се погрижи във второто полугодие на 1950 г. за попълване оборотните средства на стопанските предприятия. Решителното скъсване със стихийността във финансовата работа и поставянето ѝ на строго планови начала е изискване, което произтича от същността на социалистическото стопанство. Планирането на финансовата работа ще даде възможност за използване на всички резервни приходоизточници, особено местните ресурси, което ще позволи набране по бюджета допълнителни приходи да се дадат за подсилване на оборотните средства на предприятията, а с това да се увеличи и рентабилността им.

5. Чрез курсове, конференции, обследвания и др. да повдигне квалификацията на местните финансови органи и да обезпечи действително живо и практическо ръководство за тях. Важността на поставените задачи от единната бюджетна система изисква висококвалифициран персонал на целия финансов апарат от последното село до министерството.

Другарки и другари народни представители! Успешното изпълнение на единния бюджет на Народна република България за 1950 г. има огромно значение за мобилизацията на всички средства за изпълнението и преизпълнението на плана през втората година от първата Димитровска петилетка. Няма съмнение, че под знамето на Отечествения фронт и под ръководството на славната и герончна Българска комунистическа партия ще бъдат мобилизирани усилията на всички честни български патриоти и патриотки за най-бързо ликвидиране на пакоствните последствия на вредителството в областта на финансите и банковото дело и ще се реши важната задача — укрепването на финансовото стопанство на Народната република България. Гаранция за това е твърдото решение на нашия народ да върви неотклонно напред към построяване на социализма под ръководството на мъдрия наш учител и вожд, учител и вожд на цялото прогресивно човечество — великия Иосиф Висарионович Сталин. (Всички стават и бурно ръкопляснат)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Другарки и другари народни представители! За да могат народните представители да се ориентират в материята на държавния бюджет за 1950 г. и за да могат ония от тях, които биха желали да вземат думата по него и да направят известни предложения, да се подготвят, Бюрото предлага днешното заседание да спре дотук, да бъде вдигнато и следващото заседание да стане утре, четвъртък, 9 февруари, 15 ч., със следния дневен ред:

Продължение на разискванията по бюджетопоекта на Народна република България за 1950 г.

Има ли други предложения? — Няма. Ще гласуваме. Ония другари народни представители, които са съгласни днешното заседание да се преустанови сега, като следващото заседание стане утре, четвъртък, 9 февруари, в 15 ч., с дневен ред:

Продължение разискванията по бюджетопоекта на Народна република България за 1950 г., моля да вдигнат ръка. Мюзинство, Събраието приема.

Закривам заседанието.

(Закрито в 17 ч. 45 м.)

Подпредседател: д-р Георги Атанасов

Секретари: Иван Куршумов
Ангел Генов

Началник на стенографското отделение: Годор Ангелиев